

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา และรูปแบบการพัฒนางานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ผู้วิจัยเลือกพื้นที่อย่างเจาะจง โดยศึกษารายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งได้แก่ โรงเรียน ก โรงเรียน ข โรงเรียน ค โรงเรียน ง และโรงเรียน จ กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลักในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา เก็บข้อมูลด้วยศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์จากแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำมาสรุปเป็นประเด็นปัญหา แล้วสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะลึก เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนางานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

SD แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ประกอบด้วย

1. ศึกษาข้อมูลพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง จากเอกสารรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) และรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. วิเคราะห์ประเด็นปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จากการศึกษาเอกสารรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง

3. วิเคราะห์ประเด็นปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ด้านครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จากการศึกษาเอกสารรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง

4. วิเคราะห์ประเด็นปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จากการศึกษาเอกสารรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนางานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง

1. ข้อมูลพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่กลุ่มตัวอย่างอย่างเจาะจง โดยศึกษารายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ซึ่งได้แก่ โรงเรียน ก โรงเรียน ข โรงเรียน ค โรงเรียน ง และโรงเรียน จ มีข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาแต่ละแห่งสรุปได้ดังนี้

โรงเรียน ก ตั้งอยู่ที่อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งสถานศึกษามีบุคลากรครูจำนวน 5 คน นักเรียน จำนวน 121 คน เป็นนักเรียนระดับอนุบาล 26 คน ระดับประถมศึกษา 95 คน ชุมชนรอบบริเวณสถานศึกษามีลักษณะเป็นสังคมชนบท มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่สับปะรด ไร่มันสำปะหลัง ทำสวนยางพารา ปลูกพืชไร่ และรับจ้างทั่วไป มีประชากรประมาณ 1,200 คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ประเพณีการทำบุญกลางทุ่ง ประเพณีสงกรานต์ และประเพณีลอยกระทง ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 รายได้โดยเฉลี่ย 40,000 บาทต่อปี ข้อจำกัดของสถานศึกษาคือ ด้านทรัพยากร และอาคารสถานที่ ทรัพยากรที่มีอยู่ในสภาพทรุดโทรม ไม่มีรถประจำทางวิ่งผ่าน โอกาสของสถานศึกษาคือ สถานศึกษามีพื้นที่ดินจำนวนมาก บริเวณสถานศึกษามีพื้นที่กว้างขวาง สามารถปลูกสิ่งก่อสร้างที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ด้านหลังสถานศึกษามีคลองแม่น้ำไหลผ่าน สามารถสร้างแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์แก่ ผู้เรียนและชุมชนเป็นอย่างดี แต่ขาดแคลนงบประมาณในการปรับปรุงและพัฒนา นอกจากนี้สถานศึกษายังมีอาณาเขตติดต่อกับวัดสถานศึกษาได้รับการอนุเคราะห์สนับสนุนและดูแลจากท่านเจ้าอาวาส เป็นอย่างดี

โรงเรียน ข ตั้งอยู่ที่กิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งสถานศึกษามีบุคลากรครูจำนวน 6 คน นักเรียน จำนวน 93 คน เป็นนักเรียนระดับอนุบาล 25 คน ระดับประถมศึกษา 68 คน ชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนตั้งบ้านเรือนอยู่อย่างกระจัดกระจาย การคมนาคมไม่สะดวก สาธารณูปโภคมีไม่ทั่วถึง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและทำการเกษตร มีฐานะค่อนข้างยากจน นอกจากนี้ยังมีผู้ปกครองส่วนหนึ่งย้ายถิ่นฐานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นักเรียนที่มากับผู้ปกครองส่วนนี้จะมีปัญหาเรื่องการปรับตัวและเรียนรู้ไม่เท่าทันกับนักเรียนในท้องถิ่นเดิม

โรงเรียน ค ตั้งอยู่ที่อำเภอเกล้ง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งสถานศึกษา มีบุคลากรครูจำนวน 8 คน นักเรียน จำนวน 158 คน เป็นนักเรียนระดับอนุบาล 44 คน ระดับประถมศึกษา 114 คน สภาพของชุมชนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพการเกษตร เช่น การทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง ทำสวนยาง สวนผลไม้ และมีบางส่วนเป็น ลูกจ้างโรงงานมันสำปะหลัง มีความรู้น้อย และไม่มีเวลาเอาใจใส่เรื่องการเรียนของบุตรหลานของตนมาก

โรงเรียน ง ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ระยอง เขต 1 เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งสถานศึกษา
มีบุคลากรครูจำนวน 8 คน นักเรียน จำนวน 175 คน เป็นนักเรียนระดับอนุบาล 42 คน ระดับ
ประถมศึกษา 133 คน สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนลักษณะเป็นภูเขาโอบล้อมพื้นที่ทำ
การเกษตร อาชีพหลักของชุมชน คือทำสวนผลไม้ สวนยางพารา ชุมชนส่วนหนึ่งเป็นแรงงานซึ่ง
อพยพมาจากท้องถิ่นอื่นเพื่อมารับจ้างทำสวนยางพารา สังคมในชุมชนมีคนต่างถิ่นมากขึ้น
ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างไม่มีเวลาสนใจดูแลบุตรหลานปล่อยให้เป็นการของโรงเรียน ประชากร
ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมที่ถือปฏิบัติร่วมกันจึงเป็นประเพณีในวันสำคัญ
ต่าง ๆ ทางศาสนา เช่น ทำบุญสงกรานต์ เข้าพรรษา ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่จบการศึกษา
ระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 60,000 บาทต่อคน

โรงเรียน จ ตั้งอยู่ที่กิ่งอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ระยอง เขต 2 เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งสถานศึกษา มี
บุคลากรครูจำนวน 8 คน นักเรียน จำนวน 107 คน เป็นนักเรียนระดับอนุบาล 28 คน ระดับ
ประถมศึกษา 97 คน สภาพของชุมชนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ผู้ปกครองส่วนใหญ่ นับถือศาสนา
พุทธ ประกอบอาชีพการเกษตร เช่น การทำสวนยาง สวนผลไม้ ส่วนใหญ่จะเป็นลูกจ้างในสวน
และต้องย้ายที่อยู่ตามฤดูกาลของผลไม้ มีความรู้ที่น้อย และไม่มีเวลาเอาใจใส่เรื่องการเรียนกับบุตร
หลานของตนมากนัก แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในชุมชนคือ อ่างเก็บน้ำ สวนป่า ชุมชน และ วัด

2. วิเคราะห์ประเด็นปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพ
ภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียนโดยรวมและ
รายมาตรฐานจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ
วิเคราะห์ข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และครูที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพของสถานศึกษา จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน โดยใช้แบบสอบถาม
เชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ในการศึกษาระดับปัญหาตามเกณฑ์
การแปลผลหน้า 62 และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ถ้าค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากันจึงพิจารณาความ
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบลึก ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นลักษณะของ
การสนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูล ประสพการณ์ของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น
รายมาตรฐานดังตารางที่ 6 – 13

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตาม
มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียนโดยรวม

ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา	n = 15		ระดับปัญหา ลำดับ	
	$\bar{X}$	SD		
1. มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์	2.33	.55	น้อย	4
2. มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและ สุขภาพจิตที่ดี	2.24	.78	น้อย	5
3. มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรีกีฬา	2.23	.81	น้อย	6
4. มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์	2.93	.53	มาก	1
5. มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตาม หลักสูตร	2.50	.66	น้อย	3
6. มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองรักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่อง	2.51	.46	มาก	2
7. มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน สามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	2.18	.57	น้อย	7
	2.38	.72	น้อย	

จากตารางที่ 6 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมิน
คุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียน
มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มาตรฐานอยู่ในระดับมาก 2 มาตรฐาน ระดับ
น้อย 5 มาตรฐาน และเมื่อเรียงลำดับปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ
แรก พบว่าลำดับที่ 1 คือ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มี
วิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ลำดับที่ 2 คือ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียน

มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และลำดับที่ 3 คือมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษารายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้
ผู้บริหารโรงเรียน ก “เมื่อมองปัญหาด้านผู้เรียนในภาพรวมแล้วก็ต้องยอมรับว่า เด็กยังมีปัญหามากในเรื่องของการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ไม่มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กลับบ้านก็ต้องช่วยพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ทำงานบ้าน แห่เลี้ยงเรณูก็มีน้อย ส่วนใหญ่ก็จะเป็นแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ ความคิดจึงไม่กว้างไกล ครูก็ไม่พอ ผู้บริหารก็ต้องสอนเรียนแบบสอนบ้างไม่สอนบ้าง เพราะบางทีก็ต้องไปประชุม ต้องทำงานธุรการ ต้องส่งรายงานด่วนให้สำนักงานเขตพื้นที่เป็นประจำ ซึ่งก็ส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเด็ก”

ครูโรงเรียน ก “การประเมินภายนอกทั้งสองรอบ โรงเรียนยังมีปัญหาด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4, 6 และ 5 เหมือนเดิมตามลำดับ ซึ่งโรงเรียนพยายามแก้ไข แต่ก็ยากยิ่ง เพราะภาระงานมาก ไม่มีเวลาที่จะดูแลเอาใจใส่เด็กอย่างเพียงพอ ครูไม่เพียงพอ ต้องสอนควบชั้นเรียน แม้ว่าจะมีภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยก็เป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า บางครั้งต้องให้นักเรียนชั้นป.6 มาช่วยดูแลในกรณีที่ครูลา หรือติดภารกิจ ทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสได้พัฒนาทักษะการคิดเต็มตามศักยภาพ ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองก็มีน้อย แม้ว่าจะใช้วิกฤตเป็นโอกาสในช่วงที่ครูไม่อยู่ให้เด็กค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ก็ไม่บังเกิดผล ความรับผิดชอบของเด็กยังมีน้อย แหล่งเรียนรู้ที่มีก็ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ชำรุด ล้าสมัย ขาดงบประมาณในการบำรุงรักษา”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “ถ้าจะให้จัดลำดับปัญหาในด้านผู้เรียน มาตรฐานที่เป็นปัญหามากที่สุดก็คือมาตรฐานที่ 4 เรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ รองมาก็คือ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และอันดับที่สามก็คือมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร”

ครูโรงเรียน ข “จากรายงานการประเมินตนเอง ปัญหาด้านผู้เรียนที่จะต้องดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วนก็คือ มาตรฐานที่ 4, 5 และ 6”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “ปัญหาของเด็กที่นี่จะมีปัญหาในเรื่องการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองค่อนข้างมาก ไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบเข้าห้องสมุด ความกระตือรือร้น สนใจเรียนรู้น้อย ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ยังมีน้อย ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิด เด็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถรวบรวมความรู้ความคิดเดิมแล้วสร้างเป็นความรู้ใหม่ตามความคิดของ

ตนเองได้ ความคิดยังอยู่ในกรอบที่กำหนด ความสามารถในการสรุปเหตุผลเชิงตรรกะแล้วสร้างสิ่งใหม่ยังไม่เป็นเหตุเป็นผลที่ชัดเจน”

ครูโรงเรียน ค “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่นี้ค่อนข้างดี แต่มีปัญหาด้านการอ่านหนังสือ เด็กไม่ชอบอ่าน ไม่ค่อยชอบศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพราะฉะนั้นเด็กจึงมีความคิดไม่กว้างไกล กระบวนการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการไม่ค่อยมีผลงานปรากฏให้เห็น การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงาน เด็กยังมีความคิดอยู่ในกรอบ ยังไม่สามารถสรุปสาระและเชื่อมโยงเพื่อนำมาวางแผนงานการทำโครงงานได้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เหตุปัจจัยยังไม่ชัดเจน”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “ก็คงไม่ต่างอะไรกับข้อสรุปของ สมศ. ที่บอกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศกว่า 20,000 แห่ง อยู่ในชั้น ICU โรงเรียนนี้ก็เป็นหนึ่งในจำนวนนั้น และมาตรฐานด้านผู้เรียนที่มีปัญหา 3 อันดับแรกก็ไม่แตกต่างจากข้อสรุปของ สมศ.”

ครูโรงเรียน ง “นักเรียนมีปัญหาเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นอันดับที่ 1 การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นอันดับที่ 2 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอันดับที่ 3 ซึ่งเป็นเหตุและผลที่สืบเนื่องกัน”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “ยอมรับว่า นักเรียนยังมีปัญหาเรื่องทักษะการคิดมาก ยังคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรอง คิดแก้ปัญหาไม่เป็น ไม่ค่อยให้ความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ถ้าไม่สั่งก็ไม่ทำ ไม่มีความกระตือรือร้นเท่าที่ควร ผลการเรียนรู้ไม่ค่อยดี”

ครูโรงเรียน จ “นักเรียนยังคิดอยู่ในกรอบ ไม่กล้าคิด กล้าทำ กล้าริเริ่ม หรือตัดสินใจทำอะไรที่แปลกใหม่ เพราะกลัวถูกว่า กลัวถูกล้อเลียนว่า บ้า คิดอะไรแปลก ๆ จึงไม่กล้าที่จะคิดริเริ่มใด ๆ จะทำตามคำสั่งครูหรือผู้ปกครองเท่านั้น ทักษะการเขียนสรุปความ การเล่าเรื่อง การจับใจความยังไม่สามารถสรุปองค์ความรู้ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้พบปัญหาว่า นักเรียนไม่ค่อยได้ให้ความสนใจในการอ่านหนังสือ ยิ่งหนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ไม่ต้องพูดถึง แทบจะไม่หยิบขึ้นมาอ่านเลยถ้าไม่สั่ง เพราะฉะนั้นจะให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองดูจะมีดมน ต้องบังคับ ผลงานที่ได้มาก็ไม่มีคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงไม่ดีเท่าที่ควร”

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตาม
มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม
จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์

ปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานที่ 1	n = 15		ระดับปัญหา ลำดับ	
	$\bar{X}$	SD		
1. ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ	2.40	.51	น้อย	2
2. ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต	2.40	.63	น้อย	3
3. ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที	2.20	.56	น้อย	5
4. ผู้เรียนมีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ ไม่เห็นแก่ตัว	2.33	.49	น้อย	4
5. ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่าง คุ้มค่า	2.47	.52	น้อย	1
6. ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	2.20	.56	น้อย	6
	2.33	.55	น้อย	

จากตารางที่ 7 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมิน
คุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียน
มาตรฐานที่ 1 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย รายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับน้อยทุกตัว
บ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่าลำดับที่ 1 คือผู้เรียน
มีความประหยัด และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลำดับที่ 2 คือผู้เรียนมีวินัย และมีความรับผิดชอบ
และลำดับที่ 3 คือ ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็น
ปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “เด็กสมัยนี้ไม่รู้จักประหยัดมัธยัสถ์ พ่อแม่มักจะตามใจลูก ลูกอยาก
ได้อะไรก็ตามใจ ทั้ง ๆ ที่สภาพครอบครัวมีรายได้น้อย ต้องเขมือบหมด เวลาคิดดูแลเอาใจลูกก็ไม่
มี ต้องทำมาหากิน ปล่อยให้เด็กอยู่กับปู่ย่า ตายาย หรือไม่ก็ยกภาระให้กับโรงเรียน เด็กไม่ค่อยมี
ระเบียบวินัย ใส่รองเท้าแตะมาโรงเรียน เสื้อผ้าก็มีหลากหลายโรงเรียนซึ่งได้มาจากพี่
เพื่อนบ้าน การรับบริจาค และหลาย ๆ คนมีนิสัยอยากได้ของคนอื่นมาเป็นของตน เก็บของได้ไม่คืน

เจ้าของ ลอกการบ้านก็มีแต่ก็ยิ่งดีกว่าไม่ทำ”

ครูโรงเรียน ก “นักเรียนใช้วัสดุ อุปกรณ์การเรียนค่อนข้างเปลือง ดินสอ ยางลบ ไม่บรรทัดห่วยบ่อยมาก และไม่เคยได้คืน การแต่งกายมาเรียนก็ตามสภาพ มีจำนวนน้อยที่แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “ผู้ปกครองส่วนหนึ่งย้ายถิ่นฐานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นักเรียนที่มากับผู้ปกครองส่วนนี้จะมีปัญหาเรื่องการประหยัด ระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการประหยัด เด็กจะใช้น้ำอย่างไม่รู้คุณค่า ไม่รักษาสິงของ ไม่รักษาทรัพย์สินของโรงเรียน ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ค่อนข้างจะเห็นแก่ตัว ไม่มีระเบียบวินัยในตัวเอง ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น การรับประทานอาหารคหฺล่น ไม่ค่อยให้ความสนใจในการรอกอยตามลำดับก่อนหลัง มีพฤติกรรมลักเล็กขโมยน้อย”

ครูโรงเรียน ข “ชุมชนที่นี้จะอยู่กันกระจัดกระจาย นักเรียนส่วนใหญ่จะขี่จักรยานมาโรงเรียน นักเรียนที่อยู่ใกล้ก็จะเดินมาโรงเรียน บางคนเท้าเปล่า บางคนใส่รองเท้าแตะ นักเรียนที่ใส่รองเท้านักเรียนมาเรียนแทบจะไม่เห็นเลย นักเรียนจะมาจากหลายจังหวัด ส่วนใหญ่จะเป็นทางอีสาน ซึ่งก็มีปัญหาบ้างในเรื่องของการปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ไม่ค่อยรักษาสິงของทั้งของตนเองและโรงเรียน ใช้น้ำจะเปิดทิ้ง ทานอาหารไม่เรียบร้อย ดกหล่น เหลือทิ้ง ชอบหยิบของเพื่อนมาแล้วไม่คืน”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “พูดถึงจริยธรรม คุณธรรมของเด็กแล้ว ส่วนใหญ่ก็ไม่มีปัญหาอะไรมาก เด็กบ้านนอกใจยังไม่แตก สิ่งงูใจยังมีน้อย สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปยังเอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม บ้าน วัด โรงเรียนยังมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น อย่างไรก็ตาม เด็กที่โรงเรียนก็มีปัญหาบ้างในเรื่องของการใช้น้ำ ไฟ ใ้แล้วไม่ปิด หรือใ้อย่างไม่รู้คุณค่า ใ้อุปกรณ์การเรียน ดินสอ ยางลบ ไม่บรรทัดราคาแพง มาโรงเรียนไม่ทันเวลา แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ขาดความรับผิดชอบในงานที่ครูมอบหมาย ไม่ทำการบ้าน ลอกการบ้าน พุดปด เป็นต้น”

ครูโรงเรียน ค “นักเรียนที่นี้จะใ้อุปกรณ์การเรียน ดินสอ ยางลบ ไม่บรรทัดราคาแพง ไม่ค่อยรักษาของ ใ้ น้ำปล่อยใ้ไหลทิ้งอย่างไม่รู้คุณค่า การแต่งกายไม่ค่อยจะเรียบร้อย นักเรียนขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน และต่อส่วนรวม โดยเฉพาะงานที่ครูสั่งใ้ทำ เช่น การบ้าน รายงาน นักเรียนจะไม่ค่อยทำและส่งไม่ตรงตามที่กำหนด บางครั้งก็ลอกกันมาและไม่ยอมรับความผิด”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “เด็กในชนบทจะมีลักษณะเด่นคือ ชอบอาสาทำงานช่วยเหลือผู้อื่น มีความกตัญญูรู้คุณ แต่จะมีจุดด้อย คือ ใ้ของไม่คุ้มค่า ใ้แบบทิ้งขว้าง ไม่มีจิตสำนึกใน

การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนไม่ค่อยมีระเบียบตามใจตัวเอง ตามเพื่อน เมื่อไม่มีการว่ากล่าวตักเตือนก็จะยังไม่มีการมีระเบียบมากขึ้น ยิ่งของหาย มีทุกวัน เดี่ยวเงินหาย เดี่ยวยางลบหาย เดี่ยวไม้บรรทัดหาย ผมต้องอบรมทุกวัน”

ครูโรงเรียน ง “นักเรียนจะมาโรงเรียนแต่เช้า ช่วยกันกวาดใบไม้ ทำความสะอาด โดยรอบบริเวณโรงเรียน รับอาสาช่วยงานครู น่ารักมาก บอกอะไรจะเชื่อฟัง กลับบ้านก็ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครองทำงานบ้าน กวาดบ้าน ถูบ้าน ถ้างดว้ย ถ้างาน หุงข้าว ดูแลน้อง จนบางครั้งการบ้านที่ให้ไปก็ไม่ได้ทำ มาลอกกันที่โรงเรียน ปัญหาเรื่องระเบียบวินัย ส่วนใหญ่จะมีปัญหาในเรื่องการแต่งกายไม่ถูกต้อง เพราะไม่มีเงินซื้อเสื้อผ้า รองเท้า ถุงเท้า เสื้อผ้าที่ใส่ส่วนมากจะได้รับมาจากการบริจาค คนที่พอมักจะตามเพื่อน เห็นเพื่อนใส่รองเท้าแตะมาก็ใส่มาด้วย ส่วนของหายมีเป็นประจำ และจะใช้สิ่งของแบบทิ้งขว้าง”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “เด็กก็คือเด็ก ยังบริสุทธิ์อยู่ ยังไม่ค่อยได้รับรู้สิ่งที่ไม่ดีมากนัก นอกจากได้รับมาจากสภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัว ปัญหาที่พบ คือ เรื่องวินัย ความรับผิดชอบ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน มารยาทในการรับประทานอาหาร พูดโกหก ลอกการบ้าน ใช้อุปกรณ์การเรียน น้ำ ไฟไม่ประหยัด”

ครูโรงเรียน จ “นักเรียนจะมีความรัก ความเคารพพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้มีพระคุณมาก มีน้ำใจ รู้จักแบ่งปันสิ่งของเพื่อผู้อื่น ปัญหาที่พบก็คือ ใช้อุปกรณ์การเรียน น้ำ ไฟไม่ประหยัด ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนพูดโกหก ลอกการบ้าน”

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตาม
มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย
สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานที่ 2	n = 15		ระดับปัญหา	ลำดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกาย อย่างสม่ำเสมอ	2.40	.74	น้อย	1
2. ผู้เรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกาย ตามเกณฑ์	2.33	.62	น้อย	3
3. ผู้เรียนไม่เสพ หรือแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่ง เสพติด และสิ่งมอมเมาหลีกเลี่ยงสภาวะเสี่ยงต่อ ความรุนแรง โรคภัย และอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหา ทางเพศ	1.93	.88	น้อย	5
4. ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น	2.40	.74	น้อย	2
5. ผู้เรียนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น	2.13	.92	น้อย	4
	2.24	.78	น้อย	

จากตารางที่ 8 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมิน
คุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียน
มาตรฐานที่ 2 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย รายตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับน้อยทุก
ตัวบ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่าลำดับที่ 1 คือ
ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกาย อย่างสม่ำเสมอ ลำดับที่ 2 คือ ผู้เรียนมีความ
มั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น และลำดับที่ 3 คือ ผู้เรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูง
และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ลำดับที่ 1 คือ
ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกาย อย่างสม่ำเสมอ ลำดับที่ 2 คือ ผู้เรียนมีความ
มั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น และลำดับที่ 3 คือ ผู้เรียนไม่เสพ หรือ

แสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติด และสิ่งมอมเมาหลีกเลี่ยงสภาวะเสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย และอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาทางเพศ ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินการ ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ต้องประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ ส่งผลให้นักเรียนขาดสุขนิสัยที่ดีในการปฏิบัติตนในกิจวัตรประจำวัน การระมัดระวังตน ชอบวิ่งขึ้นลงบันได การป้องกันทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม ไม่มีความมั่นใจในตนเอง”

ครูโรงเรียน ก “นักเรียนบางส่วนไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพอนามัยจากทางบ้านเท่าที่ควร ส่วนทางโรงเรียนก็ขาดความต่อเนื่องในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขในการมาตรวจสุขภาพและให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่องสุขภาพ สารเสพติด สิ่งมอมเมาต่าง ๆ ”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “นักเรียนยังขาดสุขนิสัยที่ดีในการปฏิบัติตนในกิจวัตรประจำวัน รับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ ชอบทานขนมขบเคี้ยว ไม่มีความรู้เรื่องการใช้อินเตอร์เน็ต แต่ชอบเล่น โดโพน ปีนป่ายต้นไม้ ไม่ค่อยมีจิตสำนึกแห่งความปลอดภัย”

ครูโรงเรียน ข “นักเรียนอยู่ในชนบท ยังไม่ค่อยรู้จักประโยชน์และโทษของการใช้อินเตอร์เน็ตและเกมคอมพิวเตอร์ ขาดความระมัดระวังตนในการใช้ชีวิตประจำวัน มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อย ชอบรับประทานอาหารขนมประเภทขบเคี้ยว ขนมถุง ของหมักดอง ขาดสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “นักเรียนชอบเล่นปีนป่ายโต๊ะ เก้าอี้ ต้นไม้สูง ๆ รับประทานอาหารที่มีรสจัด ของหมักดอง ไม่ใช้ช้อนกลางตักแบ่งอาหาร เคี้ยวอาหารมีเสียงดัง ไม่ชอบใส่รองเท้า ไม่รู้จักให้เกียรติผู้อื่น”

ครูโรงเรียน ค “ขาดความระมัดระวังตัวเองในเรื่องของความปลอดภัย การป้องกันตน ไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ชอบขึ้นขี่ไหนดรอนบันไดเล่น วิ่งหยอกล้อ เล่นกันขณะเดินทางกลับบ้าน”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “นักเรียนขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้กล้าแสดงออก ชอบเล่นเกมสอินเตอร์เน็ต เกมคอมพิวเตอร์ แต่ยังไม่รู้จักคุณ-โทษของมันมากนัก ชอบคุยหรือหัวเราะขณะมีอาหารอยู่ในปาก”

ครูโรงเรียน ง “นักเรียนไม่ค่อยมีความมั่นใจ ไม่กล้าแสดงออก ขี้อาย ขาดทักษะในการปฏิเสธ และชักชวนไม่ให้เพื่อนเสพยาเสพติด”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน ขาดการอบรมปมนิสัยให้มีสุขนิสัยที่ดีในการปฏิบัติตนในกิจวัตรประจำวัน ชอบทานขนมขบเคี้ยว ขนมถุง ขาดความ

ระมัดระวังตนในการใช้ชีวิตประจำวัน มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อย ”

ครูโรงเรียน จ “นักเรียนไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพอนามัยจากทางบ้านเท่าที่ควร ขาดสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร ยังไม่ค่อยรู้จักประโยชน์และโทษของการใช้อินเทอร์เน็ตและเกมคอมพิวเตอร์”

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา

ปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานที่ 3		n = 15		ระดับปัญหา ลำดับ	
		$\bar{X}$	SD		
1.	ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ	2.27	.80	น้อย	2
2.	ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี/นาฏศิลป์ โดยไม่ขัดหลักศาสนา	2.27	.59	น้อย	3
3.	ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา/นันทนาการ	2.07	.96	น้อย	4
4.	ผู้เรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่งดงามของท้องถิ่นและของไทย	2.33	.90	น้อย	1
		2.23	.81	น้อย	

จากตารางที่ 9 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 3 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย รายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับน้อยทุกตัวบ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่าลำดับที่ 1 คือ ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่งดงามของท้องถิ่นและของไทย ลำดับที่ 2 คือ ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ และลำดับที่ 3 คือ ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี/ นาฏศิลป์โดยไม่ขัดหลักศาสนา

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็น

ปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “นักเรียนไม่ค่อยมีผลงานด้านศิลปวัฒนธรรม การวาดภาพ ดนตรี นาฏศิลป์หรือการร้องเพลง ไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์งานศิลป์ งานด้านดนตรี/ นาฏศิลป์ได้อย่างสร้างสรรค์”

ครูโรงเรียน ก “เด็กๆ มีความสามารถ แต่ขาดการส่งเสริม สนับสนุน ครูก็ไม่มีเวลาเพียงพอ”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “ผู้เรียนยังไม่มีจิตสำนึกในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุนความสามารถของผู้เรียนด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์อย่างเต็มที่”

ครูโรงเรียน ข “มีนักเรียนส่วนน้อยที่มีผลงานด้านศิลปะ การวาดภาพที่ตนเองภาคภูมิใจ ดนตรี นาฏศิลป์หรือการร้องเพลง และสามารถวิพากษ์วิจารณ์งานศิลป์ งานด้านดนตรี/ นาฏศิลป์ได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่ายยังไม่ได้ให้การส่งเสริม สนับสนุนอย่างเต็มที่”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “ปัญหาต่าง ๆ น่าจะอยู่ที่ผลของนักเรียนยังไม่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด ทั้งด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และอีกประเด็นหนึ่ง น่าจะเป็นเรื่องการพัฒนา การนำมาประยุกต์ใช้ ความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์งาน”

ครูโรงเรียน ค “ก็เป็นเรื่องยากนะ เพราะตัวครูเองก็ไม่ถนัดในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้อยู่แล้ว เด็กทำได้ถึงขนาดนี้ต้องยกความดีให้กับเด็ก เป็นพรสวรรค์ ความสามารถพิเศษของเด็กจริงๆ”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “โรงเรียนยังไม่ได้ให้การส่งเสริมผู้เรียนด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน”

ครูโรงเรียน ง “โรงเรียนไม่มีโครงการสนับสนุนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านดนตรี/ นาฏศิลป์ มีนักเรียนส่วนน้อยที่สามารถนำศิลปวัฒนธรรมและประเพณีมาพัฒนาเอกลักษณ์ความเป็นไทยได้”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “นักเรียนมีผลงานทั้งทางด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ด้านศิลปะได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดวาดภาพ ระดับอำเภอ ด้านดนตรี ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ระดับอำเภอ และด้านกีฬาได้รับรางวัลชนะเลิศการการแข่งขันฟุตบอลระดับประถมศึกษา ระดับจังหวัด”

ครูโรงเรียน จ “ครูก็มีความชื่นชม แต่นั่นเป็นเพียงผลงานของนักเรียนกลุ่มหนึ่ง ในภาพรวมแล้วเด็กของเราผลงานยังไม่เด่นชัด ยังขาดทักษะในการวิพากษ์วิจารณ์งาน ขาดการนำมาประยุกต์ใช้ มีพลัง แต่สมองยังต้องได้รับการพัฒนาอีกมาก”

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ตามตัวบ่งชี้

ปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานที่ 4	n = 15		ระดับปัญหา	ลำดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบ และมีการคิดแบบองค์รวม	3.07	.46	มาก	1
2. ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดไตร่ตรอง	3.00	.53	มาก	2
3. ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ	2.73	.59	มาก	3
	2.93	.53	มาก	

จากตารางที่ 10 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 4 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับมากทุกตัวบ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อยพบว่าลำดับที่ 1 คือ ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ และมีการคิดแบบองค์รวม ลำดับที่ 2 คือ ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดไตร่ตรอง และลำดับที่ 3 คือ ผู้เรียนมีทักษะในการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “เด็กขาดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไม่สามารถวิจารณ์สิ่งที่ได้เรียนรู้โดยผ่านการไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลความคิดต่าง ๆ และความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลและเลือกความคิดหรือทางเลือกที่เหมาะสม การสรุปสาระเพื่อนำมาวางแผนโครงการ เช่น การเขียนโครงการ รายงาน การสรุปเหตุผลเชิงตรรกะและสร้างสิ่งใหม่ เช่นการเขียนเรียงความ

เรื่องสั้นมีน้อย”

ครูโรงเรียน ก “โรงเรียนได้พยายามแก้ไข แต่ก็ยากยิ่ง เพราะภาระงานมาก ไม่มีเวลาที่จะดูแลเอาใจใส่เด็กอย่างเพียงพอ ครู ต้องสอนควบชั้นเรียน นักเรียนไม่มีโอกาสได้พัฒนาทักษะการคิดเต็มตามศักยภาพ การให้นักเรียนมาพูดหน้าชั้นเรียนก็ทำได้ไม่ทั่วถึง การทำรายงาน การเขียนเรื่องสั้น การสรุปความคิดยังไม่เป็นระบบ ไม่มีเหตุผล ไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการมีน้อย ไม่ค่อยมีผลงาน”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “เด็กยังมีปัญหามากในเรื่องของการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ และมีการคิดแบบองค์รวม ความสามารถในการจำแนกแจกแจงองค์ประกอบ การจัดลำดับข้อมูลยังไม่ถูกต้อง ไม่ค่อยกล้าตัดสินใจ ผลงานศิลปะ งานสร้างสรรค์มีน้อย การคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายในอนาคตยังไม่ชัดเจน”

ครูโรงเรียน ข “โรงเรียนได้จัดทำโครงการวิเคราะห์ข่าว โดยให้นักเรียนวิเคราะห์ข่าวจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ทุกวัน แต่ขาดความต่อเนื่อง ขาดงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ ผลการดำเนินงานพบว่า การตรวจสอบความถูกต้องยังไม่ค่อยตรงประเด็น นักเรียนยังไม่สามารถประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลและเลือกความคิดได้อย่างเหมาะสม มีนักเรียนเพียงส่วนน้อยที่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “เด็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถรวบรวมความรู้ความคิดเดิมแล้วสร้างเป็นความรู้ใหม่ตามความคิดของตนเองได้ ความคิดยังอยู่ในกรอบที่กำหนด ความสามารถในการสรุปเหตุผลเชิงตรรกะแล้วสร้างสิ่งใหม่ยังไม่เป็นเหตุเป็นผลที่ชัดเจน”

ครูโรงเรียน ค “เด็กจึงมีความคิดไม่กว้างไกล กระบวนการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ไม่ค่อยมีผลงานปรากฏให้เห็น การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงาน เด็กยังมีความคิดอยู่ในกรอบ ยังไม่สามารถสรุปสาระและเชื่อมโยงเพื่อนำมาวางแผนงานการทำงานได้ การวิเคราะห์สังเคราะห์เหตุปัจจัยยังไม่ชัดเจน”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นการคิดที่ไม่สามารถวัดได้ ขาดทักษะการวัด ขาดความเข้าใจ ขาดคนที่แนะที่ถูกวิธี ทำให้ไม่ทราบการทำงานที่ถูกต้อง การจัดกิจกรรมการสอนของครูจึงไม่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพราะไม่แน่ใจ”

ครูโรงเรียน ง “นักเรียนขาดการฝึกฝน แนะนำให้รู้จักคิด วิเคราะห์ กระบวนการเรียนการสอนของครูยังได้คุณภาพพอที่จะให้นักเรียนสรุปความคิดได้อย่างเป็นระบบด้วยตนเอง”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “ยอมรับว่า นักเรียนยังมีปัญหาเรื่องทักษะการคิดมาก ยังคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดไตร่ตรอง คิดแก้ปัญหาไม่เป็น นักเรียนไม่สนใจคิด ครูต้องคอยฝึกฝน

และผลักดัน เหมือนบังคับให้คิดตลอดเวลา”

ครูโรงเรียน จ “นักเรียนยังคิดอยู่ในกรอบ ไม่กล้าคิด กล้าทำ กล้าริเริ่ม หรือตัดสินใจทำอะไรที่แปลกใหม่ เพราะกลัวถูกว่า กลัวถูกล้อเลียนว่า บ้า คิดอะไรแปลก ๆ จึงไม่กล้าที่จะคิดริเริ่มใด ๆ จะทำตามคำสั่งครูหรือผู้ปกครองเท่านั้น ทักษะการเขียนสรุปความ การเล่าเรื่อง การจับใจความยังไม่สามารถสรุปองค์ความรู้ได้อย่างชัดเจน”

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานที่ 5	n = 15		ระดับปัญหา	ลำดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	2.53	.52	มาก	3
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	2.33	.49	น้อย	7
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	2.67	.49	มาก	2
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	2.40	.63	น้อย	5
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	2.47	.74	น้อย	4
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	2.40	.83	น้อย	6
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2.27	.70	น้อย	8
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	2.93	.88	มาก	1
	2.50	.66	น้อย	

จากตารางที่ 11 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย รายตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมาก 3 ตัวบ่งชี้ และระดับน้อย 5 ตัวบ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่าลำดับที่ 1 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ลำดับที่ 2 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้

วิทยาศาสตร์ และลำดับที่ 3 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 โรงเรียนได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “นักเรียนขาดทักษะพื้นฐาน ครูไม่ใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง”

ครูโรงเรียน ก “ครูผู้สอนไม่ได้จบวิชาเอก/โท และไม่มี ความถนัดในวิชาที่สอน ทำให้มีผลต่อการถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับรู้ไม่เป็นขั้นตอนตามที่ควรจะเป็น”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “การจัดการเรียนการสอนของครูยังเป็นแบบบรรยาย ไม่มีเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ในการสอน นักเรียนไม่ค่อยมีความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบในด้านการเรียน การอ่านหนังสือและการทบทวนบทเรียนมีน้อยมาก”

ครูโรงเรียน ข “นักเรียนขาดทักษะพื้นฐานทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพราะส่วนใหญ่ย้ายตามผู้ปกครองมาจากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นักเรียนกลุ่มนี้จะย้ายเข้าออกบ่อย และเปลี่ยนที่เรียน เป็นปัญหามากในการปรับพื้นฐานความรู้”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “ครูไม่ได้จบวิชาเอก/โท ด้านนี้มาโดยตรงทำให้มีผลต่อการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน การวัดและประเมินผลยังไม่สอดคล้องกับสภาพจริง และครูไม่ได้นำผลการประเมินมาปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน”

ครูโรงเรียน ค “นักเรียนขาดทักษะทั้ง 4 ด้าน ฟัง พูด อ่าน เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนได้รับการฝึกฝนน้อย ครูก็พยายามสุดความสามารถแล้ว ใช้การประเมินผลเพียง 1-2 วิธี ข้อสอบปรนัยยังเป็นเครื่องมือหลักของการประเมินผลนักเรียน”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “ครูใช้กระบวนการเรียนการสอนที่ขาดทักษะการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดการบูรณาการ ไม่ค่อยได้ใช้สื่อในการสอน”

ครูโรงเรียน ง “นักเรียนยังไม่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ไม่แสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ ห่วงเล่น ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารมีน้อย”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เป็นวิชาที่ยาก เรียนไม่สนุก ครูดู”

ครูโรงเรียน จ “กระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อ ใบความรู้ ใบงาน แบบฝึก ยังไม่ค่อยเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และจดบันทึกหลังการสอนยังไม่เป็นระบบ ไม่ชัดเจน ไม่สามารถนำข้อมูลมาสร้างนวัตกรรม พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ”

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตาม
มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะใน
การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานที่ 6	n = 15		ระดับปัญหา	ลำดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว	2.80	.41	มาก	1
2. ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	2.47	.52	น้อย	2
3. ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งความรู้ สื่อต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	2.27	.46	น้อย	3
	2.51	.46	มาก	

จากตารางที่ 12 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 6 โรงเรียนมีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ และระดับน้อย 2 ตัวบ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อยพบว่า ลำดับที่ 1 คือ ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว ลำดับที่ 2 คือ ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และลำดับที่ 3 คือ ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งความรู้ สื่อต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “เด็กไม่มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กลับบ้านก็ต้องช่วยพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ทำงานบ้าน การที่จะปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว แหล่งเรียนรู้ก็มีน้อย ส่วนใหญ่ก็จะเป็นแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ ห้องสมุด ห้องโสต ห้องปฏิบัติการไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ ขาด ไม่มีคอมพิวเตอร์ให้เด็กเรียน ขาดแคลนงบประมาณในการซ่อมบำรุง และการจัดซื้อ สิ่งที่น่าสนใจให้เด็กใฝ่รู้ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองก็ไม่มี ต้องอาศัยพลังภายในของครู ความศรัทธาที่เด็กมีต่อครูเป็นสิ่งสนใจ เป็น

แบบอย่างให้กับเด็ก”

ครูโรงเรียน ก “นักเรียนยังขาดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียนด้วยตนเอง มีการอ่านหนังสือนอกหลักสูตร วารสาร และหนังสือพิมพ์เป็นประจำไม่มากนัก ความรับผิดชอบของเด็ก ความสามารถในการค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตหรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ การใช้ห้องสมุดยังมีน้อย แหล่งเรียนรู้ที่มีก็ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ขาดความรู้ ขาดสมรรถนะ ขาดงบประมาณในการบำรุงรักษา”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “ห้องสมุดยังไม่พร้อมที่จะให้บริการ หนังสือมีน้อย ขาดโอกาสในการใช้อินเทอร์เน็ตเพราะมีเพียงเครื่องเดียว วัสดุ ครุภัณฑ์ ตลอดจนอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ล้าสมัย ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ขาดงบประมาณในการบำรุงรักษาและจัดซื้อใหม่เพิ่มเติม”

ครูโรงเรียน ข “นักเรียนขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ยังไม่ชอบอ่านหนังสือทั้งในบทเรียนและหนังสืออื่น ๆ ขาดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนให้รักการอ่าน และแสวงหาความรู้ ไม่มีโครงการสนับสนุนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “ปัญหาของเด็กที่นี่จะมีปัญหาในเรื่องการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองค่อนข้างมาก ไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบเข้าห้องสมุด ความกระตือรือร้น สนใจเรียนรู้อื่น ๆ ขาดความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ยังมีน้อย”

ครูโรงเรียน ค “มีปัญหาด้านการอ่านหนังสือ เด็กไม่ชอบอ่าน ไม่ค่อยชอบศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ขาดการจัดกิจกรรมห้องสมุดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการใช้ห้องสมุด”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “นักเรียนยังขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดความสนใจที่จะค้นคว้าจากสื่อที่ทันสมัย จะค้นจากบทเรียน และจากครูอย่างเดียว และยังไม่ชอบการอ่านหนังสือทั้งในบทเรียน และหนังสืออื่น ๆ”

ครูโรงเรียน ง “นักเรียน ขาดทักษะความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ รอแต่ครูจะหาความรู้มาให้ ไม่คิด ไม่พยายาม ที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดความสนใจ การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียนมีน้อย”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “นักเรียน ไม่ค่อยให้ความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ถ้าไม่สั่งก็ไม่ทำ ไม่มีความกระตือรือร้นเท่าที่ควร การจดบันทึกที่ได้จากการอ่านยังไม่เป็นระบบและต่อเนื่อง”

ครูโรงเรียน จ “นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่ค่อยได้ให้ความสนใจในการอ่านหนังสือ ยิ่งหนังสือแบบเรียน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ไม่ต้องพูดถึงแทบจะไม่หยิบขึ้นมาอ่านเลยถ้าไม่สั่ง เพราะฉะนั้นจะให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจะมีความยาก ต้องบังคับ ผลงานที่ได้มาก็ไม่มีคุณภาพ”

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานที่ 7		$n = 15$		ระดับปัญหา	ลำดับ
		$\bar{X}$	SD		
1.	ผู้เรียนสามารถวางแผน ทำงานตามลำดับขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2.27	.46	น้อย	1
2.	ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้	2.20	.56	น้อย	2
3.	ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ	2.07	.70	น้อย	3
		2.18	.57	น้อย	

จากตารางที่ 13 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 7 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย รายละเอียดอยู่ในระดับน้อยทุกตัวบ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อย พบว่าลำดับที่ 1 คือ ผู้เรียนสามารถวางแผน ทำงานตามลำดับขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลำดับที่ 2 คือ ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ ลำดับที่ 3 คือ ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพตนเองสนใจ

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “นักเรียนส่วนใหญ่สามารถวางแผนทำงานตามลำดับขั้นตอนได้ แต่พบปัญหาว่า นักเรียนยังไม่สามารถอธิบายผลงานที่เกิดขึ้นทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่มีข้อบกพร่อง ได้อย่างชัดเจน สมเหตุสมผล”

ครูโรงเรียน ก “นักเรียนที่นี้จะช่วยเหลือกัน รักการทำงาน พี่ช่วยน้อง พุดได้ว่าจะรู้จักกันทุกคนว่าชื่ออะไร บ้านอยู่ที่ไหน รู้จักแยกแยะว่า สิ่งไหนดี สิ่งไหนไม่ดี อาชีพใดสุจริต อาชีพใดไม่สุจริต ปัญหาที่พบคือ นักเรียนยังไม่สามารถตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการทำงานในกลุ่มได้อย่าง

ชัดเจน และยังไม่สามารถบอกเหตุผลประกอบอาชีพที่ตนสนใจได้อย่างสมเหตุสมผล เช่น อยากเป็นทหารเพราะอยากยิงปืน อยากเป็นนางพยาบาลเพราะได้แต่งตัวสวย อยากเป็นครูเพราะอยากมีรถเหมือนครูเป็นต้น”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “นักเรียนยังทำงานไม่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอน ขาดการวางแผนงาน ไม่สามารถอธิบายขั้นตอนการทำงานได้อย่างชัดเจน ความรับผิดชอบในการทำงานยังมีน้อย”

ครูโรงเรียน ข “นักเรียนยังไม่ค่อยใส่ใจหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “นักเรียนยังทำงานไม่เป็นระบบ ไม่รู้จักการวางแผนงาน มีน้อยคนที่สามารถอธิบายขั้นตอนในการทำงาน และสามารถบอกผลงานที่เกิดขึ้นทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่บกพร่องได้ ไม่ค่อยมีความรับผิดชอบ”

ครูโรงเรียน ค “การทำงานของเด็กต้องคอยชี้ คอยตาม การทำงานกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เด็กที่เก่งในกลุ่มจะทำคนเดียว ไม่ช่วยกันทำงาน”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “นักเรียนจะรักการทำงาน จะมาโรงเรียนแต่เช้าช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน เห็นแล้วประทับใจ ให้ทำโน่น ทำนี่ ทำได้หมด แต่เวลาจะให้พูด ให้อธิบายงานที่ทำ กลับอธิบายไม่ได้ บางครั้งก็งงเหมือนกัน ครูคงไม่ได้ฝึกฝนให้รู้จักพูด การบอกเหตุผลก็เช่นเดียวกัน บอกไม่ค่อยได้ ที่สังเกต มีปัญหาความขัดแย้งในการทำงานบ้างตามประสาเด็ก”

ครูโรงเรียน ง “นักเรียนจะไม่กล้าพูด ถามอะไรจะนิ่ง กลัวตอบผิดอายเพื่อน ความจริงแล้วนักเรียนที่นี้น่ารักมาก ขยันทำงาน รักเพื่อน มีบ้างที่ขาดความรับผิดชอบ เป็นแะด่าก็เป็นทีรู้จักกันในหมู่เพื่อน แต่ทุกคนก็ให้การยอมรับ ไม่รังเกียจ สร้างเจตคติที่ดีในการทำงานร่วมกัน ในการอยู่ร่วมกัน มีจิตสำนึกที่ดี”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “นักเรียนยังขาดการวางแผนการทำงาน ขาดทักษะกระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีความขัดแย้งกัน ไม่รับฟังเหตุผลของกันและกัน”

ครูโรงเรียน จ “การทำงานของนักเรียนยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ มีบรรลูปเป้าหมายน้อย ขาดความรับผิดชอบ ไม่ค่อยให้ความสนใจ ไม่ค่อยมีเหตุผล ใช้ความรู้สึก อารมณ์ในการตัดสินใจ”

3. วิเคราะห์ประเด็นปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ด้านครู

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านครู โดยรวมและรายมาตรฐานจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และครูที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน โดยใช้แบบสอบถาม

เชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ในการศึกษาระดับปัญหาตามเกณฑ์การแปลผลหน้า 62 และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ถ้าค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากันจึงพิจารณาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบลึก ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นลักษณะของการสนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็นรายมาตรฐานดังตารางที่ 14 - 16

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านครู โดยรวม

ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา	$n = 15$		ระดับปัญหา	ลำดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ	2.51	.80	มาก	2
2. มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.69	.64	มาก	1
	2.60	.81	มาก	

จากตารางที่ 14 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านครู มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายมาตรฐานอยู่ในระดับมากที่สุด 2 มาตรฐาน และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามมาตรฐานจากมากไปหาน้อยพบว่า ลำดับที่ 1 คือมาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 2 คือ มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษารายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียน ก “ครูขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยี และความรู้เฉพาะด้านหรือเฉพาะวิชา การจัดทำแผนการเรียนรู้ไม่ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่มีงานวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและ

การเรียนรู้ การวัดประเมินผลไม่เป็นสภาพจริงทำให้ขาดประสิทธิภาพในการสอน ประการที่สำคัญคือ โรงเรียนมีครูไม่ครบชั้นเรียน ไม่เพียงพอที่จะจัดการเรียนการสอน ความผูกพันที่ครูมีต่อสถานศึกษาน้อย คิดแต่เพียงอยากย้าย”

ครูโรงเรียน ก “ครูยังไม่ทุ่มเทให้กับการสอนอย่างเต็มที่ รูปแบบการสอนไม่เข้าใจ ขาดการวางแผนที่ดี และยังใช้ระบบการสอนแบบเก่า ขณะนี้ได้พยายามปรับเป็นแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อจะได้แก้ปัญหาเรื่องแผนการเรียนรู้และงานวิจัยได้”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “งานวิจัยของครูยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูที่มีอยู่สอนไม่ตรงวิชาเอก วิชาโทที่เรียนจบมา ไม่มีความถนัดในวิชาที่สอน อัตราค่าจ้างครูไม่เพียงพอ ไม่ครบชั้นเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และครูบางคนต้องสอนควบชั้นเรียน”

ครูโรงเรียน ข “ครูมีภาระงานสอนมาก และต้องสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง ๆ ที่ไม่ถนัดในวิชาที่สอน แต่จำเป็นต้องสอนเพราะเป็นหน้าที่ อย่างว่าถึงงานวิจัยเลย แผนการสอนก็ยังไม่สามารถเขียนได้ครบ จะเอาโอกาสและเวลาที่ไหนไปนั่งทำวิจัย และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “ครูมีจำนวนเพียงพอ ครบชั้นเรียน สัดส่วนจำนวนครูต่อนักเรียน 1: 19 สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ครูไม่มีแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังยึดหนังสือเรียนเป็นหลัก การให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีน้อย”

ครูโรงเรียน ค “ครูได้พัฒนาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้น้อยมาก เท่าที่เห็นครูไม่ค่อยได้ใช้สื่อในการสอน การวัดและประเมินผลไม่ตามสภาพจริง ไม่นำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขผู้เรียน ในปีการศึกษาที่ผ่านมาครูบางคนได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนต่ำกว่า 20 ชั่วโมงต่อปี วิชาที่สอนหลายวิชาไม่มีความถนัดเลย สอนแบบงู ๆ ปลา ๆ เช่นภาษาอังกฤษ ตัวครูเองหูกก็ไม่กระดิกอยู่แล้วต้องมาสอน คิดเอาเองเถอะถ้ากระดิกแล้วจะเป็นอะไร และโดยเฉพาะศิลปะ พลศึกษา ไม่ต้องพูดถึง ถนัดมาก นักเรียนอยากวาดอะไรก็วาดไป ระบายสีให้สวย ๆ นะ...นักเรียนอยากเล่นอะไร เชิญตามสบาย”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “ครูมีครบชั้น แต่ต้องสอนตลอดทั้งวันโดยยึดตัวเองเป็นสำคัญ ไม่มีเทคนิควิธีการอะไรใหม่ ๆ ไม่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนของตนเอง และนักเรียน งานวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนมีน้อย”

ครูโรงเรียน ง “ปัญหาก็คือ ครูไม่ได้นำผลการวิจัยไปพัฒนานักเรียน บันทึกลับหลังการสอนก็ไม่ได้บันทึก มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีน้อยมาก ยอมรับว่าไม่ทันเด็ก แม้ว่าจำนวนเด็กในห้องจะน้อย เฉลี่ยห้องละ 22 คน แต่ครูต้องสอนมากถึงสัปดาห์ละ 30 ชั่วโมง”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “โรงเรียนมีครูครบชั้น สัดส่วนจำนวนนักเรียนต่อครู และจำนวน

นักเรียนต่อห้องน้อยมาก มีเพียง 13 ต่อ 1 เท่านั้น แต่ความสามารถในการสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพ ยังไม่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ”

ครูโรงเรียน จ “วิชาที่สอนบางวิชาก็ไม่ถนัด ขาดความรู้ความเข้าใจหลักสูตรและการนำไปใช้ ไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง ครูสอนวันหนึ่งก็ 6 ชั่วโมง ไม่ได้พักกันเลย เหนื่อยก็ต้องทน ขอมรับว่าไม่ได้แสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนาการสอนเลย”

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านครู มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ

ปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานที่ 8	n = 15		ระดับปัญหา	ลำดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ครูมีคุณลักษณะที่เหมาะสม	2.20	.86	น้อย	4
2. ครูที่จบปริญญาตรีขึ้นไป	2.00	.93	น้อย	5
3. ครูที่สอนตรง ตามวิชาเอก/ โท หรือความถนัด	2.87	.74	มาก	2
4. ครูได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนตามที่ครูสถานกำหนด	2.47	.64	น้อย	3
5. สถานศึกษามีจำนวนครูตามเกณฑ์	3.00	.85	มาก	1
	2.51	.80	มาก	

จากตารางที่ 15 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านครู มาตรฐานที่ 8 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมาก 3 ตัวบ่งชี้ ระดับน้อย 2 ตัวบ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า ลำดับที่ 1 คือ สถานศึกษามีจำนวนครูตามเกณฑ์ ลำดับที่ 2 คือ ครูสอนตรงตามวิชาเอก/ โท หรือความถนัด และลำดับที่ 3 คือ ครูได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนตามที่ครูสถานกำหนด

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “โรงเรียนมีครูไม่ครบชั้นเรียน ไม่เพียงพอที่จะจัดการเรียนการสอน ความผูกพันที่ครูมีต่อสถานศึกษาน้อย คิดแต่เพียงอยากย้าย”

ครูโรงเรียน ก “ครูที่มีอยู่สอนไม่ตรงวิชาเอก วิชาโทที่เรียนจบมา ไม่มีความถนัดในวิชาที่สอน และได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนต่ำกว่า 20 ชั่วโมงต่อปี”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “อัตรากำลังครูไม่เพียงพอ ไม่ครบชั้นเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครูบางคนต้องสอนควบชั้นเรียน”

ครูโรงเรียน ข “ภาระงานสอนมาก 25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และต้องสอนทุกกลุ่มสาระต่างๆ ที่ไม่ถนัดในวิชาที่สอน แต่จำเป็นต้องสอนเพราะเป็นหน้าที่ ไม่มีโอกาสและเวลาที่จะไปแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “ครูมีจำนวนเพียงพอ ครบชั้นเรียน สัดส่วนจำนวนครูต่อนักเรียน 1: 19 สอนทุกกลุ่มสาระ”

ครูโรงเรียน ค “วิชาที่สอนหลายวิชาไม่มีความถนัดเลย สอนแบบงูๆ ปลาๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ตัวครูเองก็ยังไม่กระดิกอยู่แล้วต้องมาสอน คิดเอาเองเถอะถ้ากระดิกแล้วจะเป็นอะไร และโดยเฉพาะศิลปะ พลศึกษา ไม่ต้องพูดถึง ถนัดมาก นักเรียนอยากวาดอะไรก็วาดไป ระบายสีให้สวยๆ นะ...นักเรียนอยากเล่นอะไร เชิญตามสบาย”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “ครูมีครบชั้น แต่ต้องสอนตลอดทั้งวัน ยึดตัวเองเป็นสำคัญ ไม่มีเทคนิควิธีการอะไรใหม่ๆ ”

ครูโรงเรียน ง “สัดส่วนนักเรียนต่อห้องน้อย 22:1 แต่ต้องสอนมากถึงสัปดาห์ละ 30 ชั่วโมง”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “มีครูครบชั้น แต่สัดส่วนจำนวนนักเรียนต่อครู และจำนวนนักเรียนต่อห้องน้อยมาก มีเพียง 13 ต่อ 1 เท่านั้น”

ครูโรงเรียน จ “ครูสอนวันหนึ่งก็ 6 ชั่วโมง ไม่ได้พักกันเลย เหนื่อยก็ต้องทน วิชาที่สอนบางวิชาที่ไม่ถนัด ยอมรับว่าไม่ได้แสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนาการสอนเลย”

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตาม
มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านครู มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถ
ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานที่ 9	n = 15		ระดับปัญหา	ลำดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมี ประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.73	.59	มาก	4
2. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มี ประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.80	.68	มาก	3
3. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มี ประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.93	.46	มาก	2
4. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และมีวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพการสอนและเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.40	.63	น้อย	8
5. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.53	.83	มาก	6
6. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีประสิทธิภาพ การสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.47	.64	น้อย	7
7. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ เทคโนโลยีมีประสิทธิภาพการสอนและเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.60	.51	มาก	5
8. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมี ประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.07	.80	มาก	1
	2.69	.64	มาก	

จากตารางที่ 16 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมิน
คุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านครูมาตรฐาน
ที่ 9 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมาก 6 ตัวบ่งชี้ ระดับ

น้อย 2 ตัวบ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า ลำดับที่ 1 คือ ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 2 คือ ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีประสิทธิภาพ การสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และลำดับที่ 3 คือ ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพ การสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “ครูขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยี และความรู้เฉพาะด้านหรือเฉพาะวิชา การจัดทำแผนการเรียนรู้ไม่ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่มีงานวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ การวัดประเมินผลไม่เป็นสภาพจริงทำให้ขาดประสิทธิภาพในการสอน”

ครูโรงเรียน ก “ครูยังไม่ทุ่มเทให้กับการสอนอย่างเต็มที่ รูปแบบการสอนไม่เร้าใจ ขาดการวางแผนที่ดี และยังใช้ระบบการสอนแบบเก่า ขณะนี้ได้พยายามปรับเป็นแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อจะได้แก้ปัญหาเรื่องแผนการเรียนรู้และงานวิจัยได้”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “งานวิจัยของครูยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้”

ครูโรงเรียน ข “ครูต้องสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างว่าถึงงานวิจัยเลย แผนการสอนก็ยังไม่สามารถเขียนได้ครบ จะเอาเวลาที่ไหนไปนั่งทำวิจัย”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “ครูไม่มีแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังยึดหนังสือเรียนเป็นหลัก การให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีน้อย

ครูโรงเรียน ค “ครูไม่พัฒนาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ มีการใช้สื่อการสอนน้อย การวัดและประเมินผลไม่ตามสภาพจริง ไม่นำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขผู้เรียน”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “ครูไม่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนของตนเองและนักเรียน งานวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนมีน้อย”

ครูโรงเรียน ง “ครูไม่ได้นำผลการวิจัยไปพัฒนานักเรียน ไม่ได้ทำบันทึกหลังการสอนมีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีน้อยมาก ยอมรับว่าไม่ทันเด็ก”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “ความสามารถในการสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพ ยังไม่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ”

ครูโรงเรียน จ “ครูสอนไม่มีความถนัดในวิชาที่สอน ขาดความรู้ความเข้าใจหลักสูตร และการนำไปใช้ ไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง”

4. วิเคราะห์ประเด็นปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้บริหาร

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพ

ภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหารโดยรวม และรายมาตรฐานจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และครูที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงาน ประกันคุณภาพของสถานศึกษา จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน โดยใช้แบบสอบถาม เจริ่งสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ในการศึกษาระดับปัญหาตามเกณฑ์ การแปลผลหน้า 62 และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ถ้าค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากันจึงพิจารณาความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบลึก ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นลักษณะของ การสนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูล ประสพการณ์ของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น รายมาตรฐานดังตารางที่ 17 – 22

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหาร โดยรวม

ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา	$n = 15$		ระดับปัญหา ลำดับ	
	$\bar{X}$	SD		
1. มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ	2.45	.75	น้อย	2
2. มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา	2.38	.60	น้อย	4
3. มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.27	.66	น้อย	5
4. มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	2.53	.52	มาก	1
5. มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา	2.40	.74	น้อย	3
	2.43	.63	น้อย	

จากตารางที่ 17 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหาร มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มาตรฐานอยู่ในระดับมาก 1 มาตรฐาน ระดับน้อย 4 มาตรฐาน และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามมาตรฐานจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า ลำดับที่ 1 คือ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 คือ มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ และลำดับที่ 3 คือ มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษารายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “ปัญหาที่สำคัญมากในด้านผู้บริหารก็คือด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งผมก็ทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มความสามารถ แต่ก็ดูเหมือนว่าจะไม่ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ยังไม่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ สาระการเรียนรู้ยังไม่ครบ ยังไม่ได้ทำอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน เพราะมีการงานเอกสารจากสำนักงานเขตพื้นที่มีมาก มีแต่เรื่องเร่งด่วน ต้องทำเอง ครูที่โรงเรียนก็มีน้อย ต้องสอนควบชั้น ตัวเองถ้าไม่ติดภารกิจก็จะช่วยสอน ซึ่งไม่ต่อเนื่อง คิดพัฒนาอะไรก็ได้เต็มที่ ขวัญกำลังใจครูก็ไม่มี การแลกเปลี่ยนหรือเชื่อมโยงสื่อการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นยังไม่เป็นระบบ แต่โชคดีที่ชุมชนให้การส่งเสริม สนับสนุน จึงทำให้กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ไม่พบกับปัญหา อุปสรรคใดๆ ”

ครูโรงเรียน ก “การนำหลักสูตรมาใช้มีขั้นตอนในการดำเนินงานไม่ถูกต้อง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนไม่มีส่วนร่วม ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ดูเหมือนว่าผู้บริหารจะไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้มากนัก เพราะมีการงานอื่นที่เร่งด่วน และสำคัญกว่า ทำให้ผู้บริหารไม่มีเวลาในการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของครู และการวางระบบและกลไกที่ดีในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ถึงแม้ว่าภาระงานครูจะหนัก แต่ทุกคนจะร่วมมือกันทำงาน ซึ่งชุมชนจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเช่นกัน ที่ผ่านมาโรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเจ้าอาวาสวัดแม่ น้ำคู่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ น้ำคู่ บริษัทอิสเทิร์น โพลีแพคเกจ และธนาคารแห่งประเทศไทย ปัญหาของโรงเรียนก็คือไม่ได้วางแผนล่วงหน้า เป็นแผนเฉพาะกิจ”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “ผมไม่ได้เข้ามาโรงเรียนก่อนข้างบ่อย หรือไม่ก็เข้ามาสายเพราะ

ต้องประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่เกี่ยวกับงานนโยบาย บางครั้งก็มีประชุม บางครั้งก็เข้ารับการอบรม ทำให้ไม่มีเวลาในการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการบริหารหลักสูตร การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การพัฒนาการสอน พูดได้โดยทั่วไปไม่ได้ดำเนินการอะไรเลย โรงเรียนไม่เคยมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร ยึดหนังสือเรียนเป็นหลัก สื่อที่มีอยู่ไม่ได้นำมาใช้อย่างคุ้มค่า ประเด็นที่สำคัญคือโรงเรียนไม่ได้นำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน และไม่สามารถเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนได้ เพราะกำลังบุคลากรไม่พอเพียง และชุมชนอยู่กระจัดกระจาย”

ครูโรงเรียน ข “อยากให้ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานโดยมุ่งหวังผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมกับคณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน พัฒนาสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ที่ผ่านมามีครูไม่ค่อยได้ใช้สื่อการสอนก็เพราะว่า สื่อที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร จึงไม่ได้นำมาใช้ ส่วนปัญหาครูไม่พอ ชุมชนได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณในการจ้างครูอัตราจ้าง เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอน ซึ่งเป็นความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาอย่างเด่นชัด ในขณะเดียวกัน โรงเรียนก็ได้ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างเต็มที่”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “โรงเรียนไม่มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ยังไม่มีมีสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาที่ได้ทำมา 3-4 ปีมาแล้วไม่ได้พัฒนาและครูก็ไม่ได้นำมาใช้ สื่อการสอนก็เช่นเดียวกัน บางอย่างที่มีก็ใช้ไม่คุ้มค่า การส่งเสริมครูในการผลิต/ใช้สื่อขาดความต่อเนื่อง ไม่ชัดเจน ปัจจุบันชุมชนมีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น ทำให้เด็กได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอก แต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบ สื่อเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมทำให้เด็กลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดี แต่โรงเรียนยังไม่มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบในการประสานงาน ความสัมพันธ์กับชุมชนที่ชัดเจน ไม่มีระเบียบรองรับ การประสานความร่วมมือจึงไม่ค่อยบังเกิดผล”

ครูโรงเรียน ค “ผู้บริหารจะไว้วางใจ ให้ครูได้บริหารงานวิชาการกันเอง จึงทำให้บทบาทของผู้บริหารในส่วนนี้ไม่ค่อยชัดเจน ซึ่งความจริงแล้วผู้บริหารได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ ครูใช้หนังสือเรียนเป็นหลัก ไม่ได้นำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ ในส่วนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ปกครองที่โรงเรียนจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมค่อนข้างน้อย ทั้งเพราะทั้งสองฝ่ายยังขาดการประสานงาน ความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกัน รวมทั้งไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตน คือ บทบาทของสถานศึกษามีต่อชุมชน และชุมชนมีต่อสถานศึกษา”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “ปัญหาหลักก็คือเรื่องหลักสูตร ซึ่งเปรียบเสมือนแผนกลยุทธ์ด้านวิชาการ หลักสูตรสถานศึกษาตั้งแต่ร่วมจัดทำกันมาไม่เคยพัฒนา ปรับปรุง อีกเรื่องหนึ่งก็คือเรื่อง

สื่อโรงเรียนยังขาดสื่อเทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ พยายามให้ครูผลิตสื่อ ใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน แต่ครูไม่ค่อยได้ใช้ มีสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย แต่ก็ไม่ได้นำมาใช้ การริเริ่มทำอะไรใหม่ ๆ จึงติดปัญหาอยู่ที่ขาดความร่วมมือจากครู ขาดความร่วมมือกับชุมชน”

ครูโรงเรียน ง “ชุมชนมีความรู้ น้อย การประสานความร่วมมือทางวิชาการค่อนข้างลำบาก ความจริงครูอยากให้ความร่วมมือกับผู้บริหารทุกเรื่อง แต่ผู้บริหารยังขาดการส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง ควรมีการติดตาม มีชี้สั่งแล้วก็ทำกันไปเองตามยถากรรม ครูทุกคนรู้ว่าสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษาไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ไม่ทันสมัย ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น สื่อเทคโนโลยีมีไม่เพียงพอ เพราะบางส่วนจะถูกนำมาใช้ในงานธุรการและวิชาการ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ อยากจะให้โรงเรียนพัฒนาแต่ขาดคนชี้แนะที่เหมาะสมถูกต้อง”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “โรงเรียนมีแผนงาน มีผู้รับผิดชอบ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นอย่างดี เพียงแต่ไม่ได้ประเมินระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาและนำผลการประเมินมาใช้เท่านั้น ส่วนการพัฒนาหลักสูตรนั้น ยังไม่มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นยังไม่ชัดเจน การวางระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายในยังไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนเท่าที่ควร ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้”

ครูโรงเรียน จ “คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนยังไม่ได้ให้ความร่วมมือในการวางระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายในอย่างเต็มที่ เพราะไม่ค่อยมีความรู้ ส่วนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจทำไมถูก คนโน้นบอกอย่าง คนนี้บอกอย่าง ไม่รู้จะเชื่อใคร ต้องทำเป็นหลักสูตรหรือไม่ หรือสอดแทรกไว้ในหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ นักเรียนขาดโอกาสทางการเรียนรู้กับสื่อที่ทันสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็ก สาระการเรียนรู้บางหน่วยไม่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่น”

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหาร มีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานที่ 10		n = 15		ระดับปัญหา ลำดับ	
		$\bar{X}$	SD		
1.	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการทำงาน	2.53	.92	มาก	1
2.	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มและวิสัยทัศน์	2.40	.63	น้อย	3
3.	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารวิชาการ และเป็นผู้นำทางวิชาการ	2.47	.83	น้อย	2
4.	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารที่มีประสิทธิผลและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจในการบริหาร	2.40	.63	น้อย	4
		2.45	.75	น้อย	

จากตารางที่ 18 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 10 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย รายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ ระดับน้อย 3 ตัวบ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า ลำดับที่ 1 คือ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการทำงาน ลำดับที่ 2 คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารวิชาการและเป็นผู้นำทางวิชาการ และลำดับที่ 3 คือ ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มและมีวิสัยทัศน์

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “ผมทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มความสามารถ แต่ก็ดูเหมือนว่าไม่ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการมากนัก เพราะภาระงานเอกสารจากสำนักงานเขตพื้นที่มีมาก มีแต่เรื่องเร่งด่วน ต้องทำเอง ครูที่โรงเรียนก็มีน้อย ต้องสอนครบชั้น ตัวเองถ้าไม่คิดภารกิจก็จะช่วยสอน ซึ่งไม่ต่อเนื่อง คิดพัฒนาอะไรก็ได้เต็มที่ ขวัญกำลังใจครูก็ไม่มี”

ครูโรงเรียน ก “ดูเหมือนว่าผู้บริหารจะมุ่งเน้นงานธุรการมากกว่างานวิชาการ ขาดการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของครู และการวางระบบและกลไกที่ดีในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “ผมไม่ได้เข้ามาโรงเรียนก่อนข้างบอย หรือไม่ก็เข้ามาสายเพราะต้องประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่เกี่ยวกับงานนโยบาย บางครั้งก็มีประชุม บางครั้งก็เข้ารับการอบรม ทำให้ไม่มีเวลาในการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการบริหารหลักสูตร การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การพัฒนาการสอน พูดได้เลยว่าไม่ได้ดำเนินการอะไรเลย”

ครูโรงเรียน ข “ผู้บริหารไม่ค่อยอุทิศเวลาให้กับการทำงาน หวังผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ของผู้เรียน”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “โรงเรียนไม่มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ยังไม่มีสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การส่งเสริมครูในการผลิต/ ใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ไม่ชัดเจน การวางระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายในยังไม่มีประสิทธิภาพ”

ครูโรงเรียน ค “ผู้บริหารจะไว้วางใจ ให้ครูได้บริหารงานวิชาการกันเอง จึงทำให้บทบาทของผู้บริหารในส่วนนี้ไม่ค่อยชัดเจน ซึ่งความจริงแล้วผู้บริหารได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “ขาดความร่วมมือกับชุมชนในการวางระบบและกลไกที่ดีในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พยายามให้ครูผลิตสื่อ ใช้นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน แต่ครูไม่ค่อยได้ใช้ การริเริ่มทำอะไรใหม่ๆ ยังขาดความร่วมมือจากครู”

ครูโรงเรียน ง “ชุมชนมีความรู้ น้อย การประสานความร่วมมือทางวิชาการค่อนข้างลำบาก ความจริงครูอยากให้ความร่วมมือกับผู้บริหารทุกเรื่อง แต่ผู้บริหารยังขาดการส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง ควรมีการติดตาม มีชี้สั่งแล้วก็ทำกันไปเองตามขบวนการ”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นยังไม่ชัดเจน การวางระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายในยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากชุมชน”

ครูโรงเรียน จ “คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนยังไม่ได้ให้ความร่วมมือในการวางระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายในอย่างเต็มที่ เพราะไม่ค่อยมีความรู้ ส่วนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจทำไม่ถูก คนโน้นบอกอย่าง คนนี้บอกอย่าง ไม่รู้จะเชื่อใคร ต้องทำเป็นหลักสูตรหรือไม่ หรือสอดแทรกไว้ในหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ”

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานที่ 11	n = 15		ระดับปัญหา	ลำดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหาร และระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูงปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม	2.33	.49	น้อย	4
2. สถานศึกษามีการบริหารเชิงกลยุทธ์	2.33	.49	น้อย	3
3. สถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม และมีการตรวจสอบ ถ่วงดุล	2.40	.51	น้อย	2
4. สถานศึกษามีระบบและดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นไปตามกฎกระทรวง	2.47	.92	น้อย	1
	2.38	.60	น้อย	

จากตารางที่ 19 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 11 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ราชตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับน้อยทุกตัวบ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า ลำดับที่ 1 คือ สถานศึกษามีระบบและดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นไปตามกฎกระทรวง ลำดับที่ 2 คือ สถานศึกษามีการบริหาร โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและมีการตรวจสอบและถ่วงดุล และลำดับที่ 3 คือ สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหาร และระบบการบริหารงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “สถานศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจและทบทวนคุณภาพ ตลอดจนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมยังไม่เป็นรูปธรรมอย่าง

ชัดเจน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง”

ครูโรงเรียน ก “การจัดระบบบริหารและสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบัน ไม่มีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ถูกต้องและทันต่อการใช้งาน”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารไม่เป็นปัจจุบัน การนิเทศติดตามและประเมินผลงานไม่ต่อเนื่อง ไม่ได้นำข้อมูลและผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงงาน”

ครูโรงเรียน ข “คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีการประชุมร่วมกันเพียงปีละ 2 ครั้ง โรงเรียนมีการประกันคุณภาพภายใน แต่ไม่ได้นำผลตรวจติดตามไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “โครงสร้างการบริหารงานไม่ชัดเจน ไม่มีคำสั่งมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร การนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนไม่ต่อเนื่อง คณะกรรมการสถานศึกษายังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตน ระบบการตรวจสอบภายในไม่ชัดเจน”

ครูโรงเรียน ค “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนไม่เป็นระบบครบวงจรตามกระบวนการ PDCA และไม่ต่อเนื่อง คณะกรรมการสถานศึกษายังไม่ทราบว่า ตนเองมีหน้าที่อะไร แต่ก็ให้ความร่วมมือเสมอ เชิญมาก็มา ไม่เชิญก็ไม่มา ระบบการตรวจสอบยังไม่มีคุณภาพ”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “การนิเทศติดตามและประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนงานที่ได้กำหนดนั้น ทำบ้างไม่ทำบ้างตามความเหมาะสม เรื่องไหนสำคัญก็จะติดตาม เรื่องไหนไม่สำคัญก็ค่อยมาสรุปกันภายหลัง ส่วนการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงานดูเหมือนว่าจะไม่ค่อยได้นำมาใช้”

ครูโรงเรียน ง “ในด้านการประกันคุณภาพภายใน มีปัญหาอยู่ที่ไม่ได้นำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมนั้น มีปัญหาที่คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในส่วนของการพัฒนางานวิชาการจะไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเลย เพราะความรู้น้อย จะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชนเท่านั้น”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “โรงเรียนมีข้อบกพร่องที่ ไม่ได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกมาใช้ เรื่องใดที่คิดว่าดีแล้วก็จะดำเนินการต่อไป เรื่องใดที่คิดว่าถ้าจะไม่ได้เรื่องได้การก็จะจับไว้ก่อน ไม่ค่อยมีแบบแผนอะไรมากมายนัก จึงเห็นว่าการบริหารไม่ค่อยจะเป็นระบบ”

ครูโรงเรียน จ “ผู้บริหารจะทำงานแบบเรียบง่าย ไม่มีแบบแผน การบริหารงานจึงดูเหมือนว่าไม่เป็นระบบ ไม่ชัดเจน ซึ่งส่วนใหญ่จะพบปัญหาว่า ไม่มีการนิเทศติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และไม่นำผลประเมินมาใช้ เพราะไม่ปรากฏร่องรอยและหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร”

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานที่ 12	n = 15		ระดับปัญหา	ลำดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ	2.27	.59	น้อย	3
2. สถานศึกษามีการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.40	.74	น้อย	1
3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย	2.13	.64	น้อย	2
	2.27	.66	น้อย	

จากตารางที่ 20 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 12 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ราชตัวบ่งชี้อยู่ในระดับน้อยทุกตัว บ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อย พบว่า ลำดับที่ 1 คือ สถานศึกษามีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 2 คือ สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ และลำดับที่ 3 คือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “โรงเรียนไม่ได้ให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากขาดงบประมาณในการจัดซื้อและบำรุงรักษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ยังไม่เหมาะสมกับนักเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถทางวิชาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษและความถนัดมีค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เพราะครูไม่ถนัดในวิชาที่สอน แต่จำเป็นต้องสอน และครูก็ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะพัฒนานวัตกรรมและสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน”

ครูโรงเรียน ก “ระบบการบันทึกข้อมูลนักเรียนไม่เป็นปัจจุบัน สื่ออุปกรณ์ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ อุปกรณ์ห้องโสตचारुค เสียหายขาดงบประมาณในการซ่อมบำรุง อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ดนตรี ก็พายุกลปล่อยทิ้งไว้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถทางวิชาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษ และความถนัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีน้อย”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียนไม่หลากหลาย การส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ไม่เด่นชัด ระบบการนิเทศการสอนไม่ต่อเนื่อง”

ครูโรงเรียน ข “การจัดการเรียนการสอนยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูไม่ค่อยได้รับการนิเทศ ขาดการชี้แนะ กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีน้อย ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการอยู่ในสภาพที่ยังใช้การไม่ได้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่เพียงพอ”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “การจัดกิจกรรมยังไม่หลากหลายและยังไม่ค่อยสอดคล้องกับ ความสนใจของนักเรียน การจัดทำแบบบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อส่งเสริม/แก้ปัญหา นักเรียนเป็นรายบุคคลไม่เป็นปัจจุบัน ยังไม่สามารถให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเพียงพอ”

ครูโรงเรียน ค “การทำโรงงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การสำรวจธรรมชาติ การทำอาหาร ไม่สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก การจัดทำรายงานพฤติกรรม พัฒนาการของนักเรียนไม่สม่ำเสมอ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียนยังไม่เพียงพอ”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “ได้วางระบบการพัฒนางานวิชาการไปแล้ว แต่ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ ทำให้ผลการดำเนินการไม่ชัดเจน ระบบการนิเทศการเรียนการสอนไม่ก่อให้เกิดการพัฒนา ครูไม่นำผลการนิเทศไปใช้ ยังไม่ได้จัดให้เด็กใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานที่มากนัก”

ครูโรงเรียน ง “โรงเรียนยังไม่มีรายวิชาให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ ไม่มีนวัตกรรม สื่ออุปกรณ์มีไม่เพียงพอ มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย ผู้บริหารขาดการนิเทศติดตามผลการเรียนการสอนของครู”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “การจัดกระบวนการเรียนรู้ยังไม่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมไม่กระตุ้น ปลุกเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ครูไม่นำผลการนิเทศไปปรับปรุงการสอน”

ครูโรงเรียน จ “การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศค่อนข้างน้อย ห้องสมุด และห้องคอมพิวเตอร์ไม่เอื้อต่อการสืบค้น และเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่เพียงพอ และอยู่ในสภาพที่ใช้การได้น้อยมาก การจัด

กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนไม่หลากหลาย ขาดการจัดกิจกรรมที่บูรณาการเชื่อมโยงความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ กับชีวิตจริงของผู้เรียน

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานที่ 13	n = 15		ระดับปัญหา	ลำดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น	2.47	.52	น้อย	2
2. สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้	2.60	.51	มาก	1
	2.53	.52	มาก	

จากตารางที่ 21 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 13 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายตัวบ่งชี้อยู่ในระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ ระดับน้อย 1 ตัวบ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อยพบว่า ลำดับที่ 1 คือ สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ และลำดับที่ 2 คือ สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “หลักสูตรสถานศึกษายังไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ สาระ

การเรียนรู้ยังไม่ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนหรือเชื่อมโยงการเรียนรู้
การสอนจากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น”

ครูโรงเรียน ก “การนำหลักสูตรมาใช้มีขั้นตอนในการดำเนินงานไม่ถูกต้อง
คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนไม่มีส่วนร่วม”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “โรงเรียนไม่เคยมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร บิดหนังสือเรียน
เป็นหลัก สื่อที่มีอยู่ไม่ได้นำมาใช้อย่างคุ้มค่า”

ครูโรงเรียน ข “สาระการเรียนรู้ในหลักสูตรยังไม่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
สื่ออุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร จึงไม่ได้นำมาใช้”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “หลักสูตรสถานศึกษาที่ได้ทำมา 3-4 ปีมาแล้วไม่ได้นำมาปิดฝุ่น
ครูไม่ได้นำมาใช้ สื่อการสอนก็เช่นเดียวกัน บางอย่างที่มีก็ใช้ไม่คุ้มค่า

ครูโรงเรียน ค “ครูใช้หนังสือเรียนเป็นหลัก ไม่ได้นำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “โรงเรียนยังขาดสื่อเทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศที่เหมาะสมและ
เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายแต่ไม่ได้นำมาใช้ หลักสูตรสถานศึกษาตั้งแต่
ร่วมจัดทำกันมาไม่เคยพัฒนา ปรับปรุง”

ครูโรงเรียน ง “สาระการเรียนรู้ไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ไม่ทันสมัย ไม่
สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น สื่อเทคโนโลยีมีไม่เพียงพอ บางส่วนจะถูก
นำมาใช้ในงานธุรการและวิชาการ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ ”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “โรงเรียนขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย นวัตกรรม และเทคโนโลยี
ใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ไม่ได้ประเมินผลการใช้หลักสูตร”

ครูโรงเรียน จ “นักเรียนขาดโอกาสทางการเรียนรู้กับสื่อที่ทันสมัย และเป็นอุปสรรคต่อ
การพัฒนาคุณภาพของเด็ก สาระการเรียนรู้บางหน่วยไม่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและ
ท้องถิ่น”

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความสำคัญของปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษา ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานที่ 14	n = 15		ระดับปัญหา	ลำดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. สถานศึกษามีระบบกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา	2.40	.74	น้อย	1
2. สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา	2.40	.74	น้อย	2
	2.40	.74	น้อย	

จากตารางที่ 22 แสดงว่าปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 14 มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย รายตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับน้อยทุกตัวบ่งชี้ และเมื่อเรียงลำดับปัญหาตามตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อย พบว่า ลำดับที่ 1 คือ สถานศึกษามีระบบกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ลำดับที่ 2 คือ สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงเหตุปัจจัยที่เป็นปัญหาในการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน ก “โรงเรียนไม่การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างชัดเจน เป็นที่รู้กันภายในว่า ใครจะเป็นผู้ประสานงาน และจะไม่มีรูปแบบการประเมินผล ใช้วิธีการสังเกตความร่วมมือ”

ครูโรงเรียน ก “เวลาโรงเรียนมีงานร่วมชุมชน ทุกคนจะร่วมมือกันทำงาน ซึ่งชุมชนจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเช่นกัน ที่ผ่านมาโรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเจ้าอาวาส วัดแม่น้ำคู้ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำคู้ บริษัทอิตเทิร์น โพลีแพคจำกัด และธนาคารแห่ง

ประเทศไทย ปัญหาของโรงเรียนก็คือไม่ได้วางแผนล่วงหน้า เป็นแผนเฉพาะกิจ”

ผู้บริหารโรงเรียน ข “โรงเรียนไม่ได้นำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจ และปรับปรุงงาน และไม่สามารถเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนได้ เพราะกำลังบุคลากรไม่พอเพียง และชุมชนอยู่กระจัดกระจาย”

ครูโรงเรียน ข “ชุมชนให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในด้านการเงิน การจ้างครูอัตราจ้าง เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอน ในขณะเดียวกัน โรงเรียนก็ได้ให้ความร่วมมือกับชุมชนอย่างเต็มที่”

ผู้บริหารโรงเรียน ค “โรงเรียนไม่มีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบในการประสานงาน ความสัมพันธ์กับชุมชนที่ชัดเจน ไม่มีระเบียบรองรับ ไม่มีการประเมินระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา”

ครูโรงเรียน ค “ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมค่อนข้างน้อย ขาดการประสานงาน ความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกัน รวมทั้งไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตน คือ บทบาทของสถานศึกษามีต่อชุมชน และชุมชนมีต่อสถานศึกษา”

ผู้บริหารโรงเรียน ง “โรงเรียนอยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัด ไม่มากนัก ชุมชนด้านหน้าโรงเรียนค่อนข้างเจริญ การคมนาคมสะดวก ข้อจำกัดก็คือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้น้อยทำให้ไม่สามารถให้ความร่วมมือ ร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง”

ครูโรงเรียน ง “ชุมชนมีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น ทำให้เด็กได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอก แต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบ สื่อเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมทำให้เด็กลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดี ขาดคนชี้แนะที่เหมาะสมถูกต้อง และโรงเรียนไม่เคยมีการประเมินระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาเลย”

ผู้บริหารโรงเรียน จ “โรงเรียนมีแผนงาน มีผู้รับผิดชอบ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นอย่างดี เพียงแต่ไม่ได้ประเมินระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาและนำผลการประเมินมาใช้เท่านั้น”

ครูโรงเรียน จ “โรงเรียนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนที่ดีมาก มีการประสานความร่วมมือทุกกิจกรรมทั้งภายในและภายนอก ”

ตอนที่ 2 รูปแบบการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะลึก ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาปัญหาจากกลุ่มตัวอย่างในตอน ที่ 1

รายมาตรฐาน เป็นประเด็นของการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อสรุปและรูปแบบการพัฒนางานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินภายนอกของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของ รายมาตรฐานดังนี้

ด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ประเด็นปัญหาสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

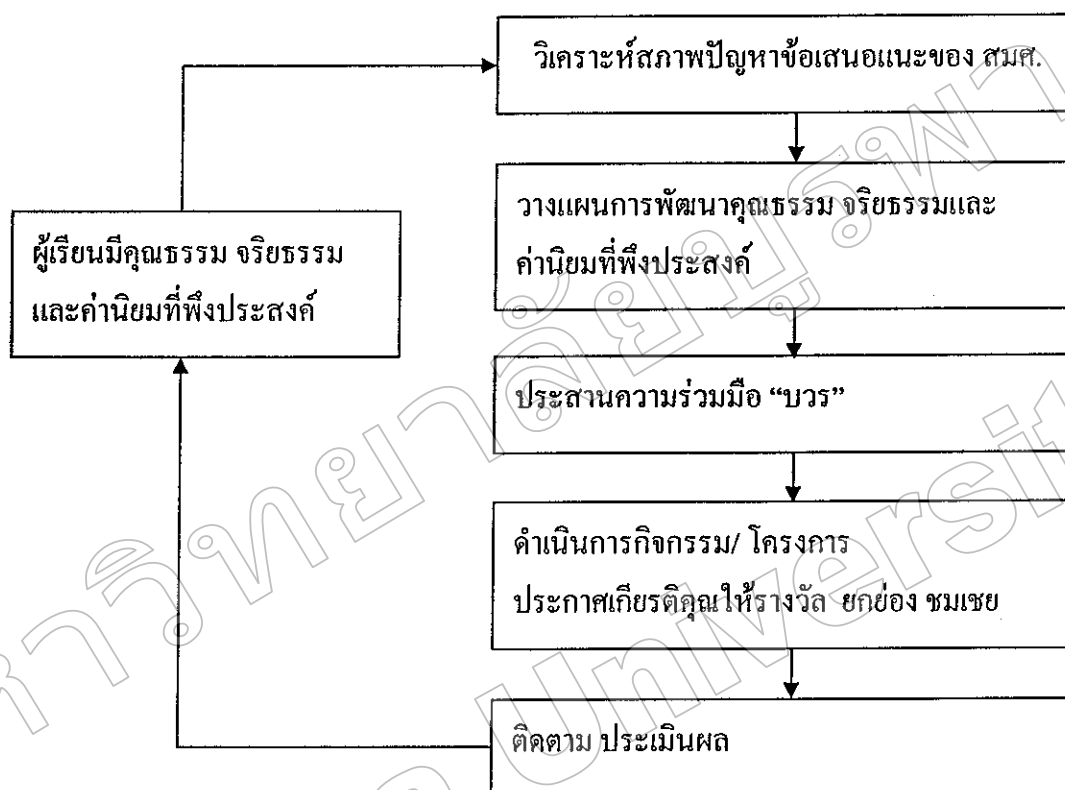
อันดับหนึ่ง ผู้เรียนมีความประหยัด และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แนวทางแก้ไข คือ ควรดำเนินการพัฒนาเป็นรูปธรรม เช่น กิจกรรมออมทรัพย์ โครงการรีไซเคิล โครงการมาตรการประหยัดน้ำ ไฟฟ้า และสาธารณูปโภคอื่น ๆ โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยวางแผนงานไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี และนำมาดำเนินการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานศึกษาสามารถสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอน การอบรมตอนเช้าทุกวัน เน้นย้ำให้ผู้เรียนปฏิบัติจนเป็นนิสัย ให้ผู้เรียนมีความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

อันดับสอง ผู้เรียนมีวินัย และมีความรับผิดชอบ แนวทางแก้ไข คือ ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และการปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด เช่น การทิ้งขยะ การแต่งกาย การไว้ทรงผม การใส่เครื่องประดับ การรักษาหนังสือในห้องสมุด ไม่ขโมย ไม่ฉีกทำลาย และการช่วยกันรักษาทรัพย์สินส่วนรวมของโรงเรียน วางกฎระเบียบ มารยาทในการรับประทานอาหาร และการใช้โรงอาหาร รับประทานอาหารหมดจาน ไม่หกหล่น การไม่ส่งเสียงดัง ไม่เล่นกันในขณะรับประทานอาหาร เป็นต้น โดยสร้างจิตสำนึกด้วยตนเอง ไม่ต้องรอคำสั่งหรือคำตักเตือนจากครู และควรมีการสรุปผลการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้ทุกครั้ง ส่วนในกรณีที่ผู้เรียนมาโรงเรียนไม่ทันเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติจำนวนมาก ให้สถานศึกษาศึกษาสภาพปัญหา และหาหนทางแก้ไข นอกจากนี้ควรจัดระบบดูแลป้องกัน ติดตามนักเรียนที่มีพฤติกรรมในการมาเรียนไม่ทันเวลาอย่างเข้มงวด

อันดับสาม ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ แนวทางแก้ไข คือ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความซื่อสัตย์สุจริต ต่อตนเองและผู้อื่น ความมีใจเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักการให้ แสดงออกถึงการมีน้ำใจ แบ่งปันสิ่งของเพื่อผู้อื่น โดยจัดกิจกรรมยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เก็บทรัพย์สินหรือสิ่งของของผู้อื่นได้ไม่นำมาเป็นของตน ไม่ทุจริต ไม่ลอกการบ้าน ประกาศชื่นชมความดี ยกย่องชมเชยหน้าเสาธง จัดกิจกรรมประกวดหรือให้รางวัลนักเรียนที่มีความประพฤติดี ระเบียบร้อย โครงการ โรงเรียนวิถีพุทธ กิจกรรมค่ายพุทธบุตร กิจกรรมวันสำคัญและประเพณีทางศาสนา กิจกรรมการบริจาค กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและปฏิบัติ

อย่างจริงจัง

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 1 ดังภาพที่ 11

ภาพที่ 11 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 1

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุนิสา สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ประเด็นปัญหาสำคัญ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

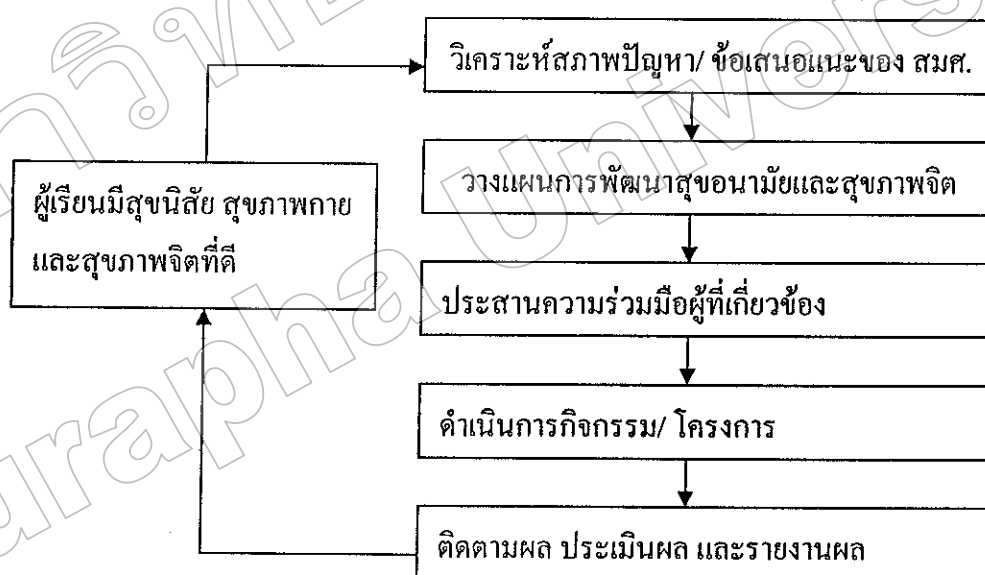
อันดับหนึ่ง ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพ สุนิสา และออกกำลังกาย อย่างสม่ำเสมอ แนวทางแก้ไข คือ จัดกิจกรรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ควบคุมคุณภาพของอาหาร ขนม น้ำดื่ม โดยส่งเสริมการออกกำลังกาย นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมเพื่อบริการด้านสุขภาพแก่นักเรียนเพิ่มเติมจากข้อกำหนดของสธารณะสุข เช่น การตรวจวัดสายตา และทดสอบการได้ยินให้นักเรียนโดยทั่วถึง ให้ผู้เรียนตรวจสุขภาพประจำปี โดยประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมรณรงค์ด้านยาเสพติด พร้อมทั้งให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดและสิ่งมอมเมาต่าง ๆ ทักษะในการปฏิเสธ และชักชวนไม่ให้เพื่อนเสพยาเสพติด รู้จักประโยชน์และโทษของการใช้อินเตอร์เน็ตและเกมคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการปลูกจิตสำนึกแห่งความปลอดภัยใน

ชีวิต และทรัพย์สิน การปฏิบัติกันอย่างถูกต้อง รักนวลสงวนตัวหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เป็นอบายมุข การพินัยการระมัดระวังตนในการใช้ชีวิตประจำวัน การใช้ยวดยานพาหนะ โดยสถานศึกษาจะต้องเผื่อระวังเป็นพิเศษ อาจตั้งสารวัตรนักเรียน เครือข่ายผู้ปกครองในการช่วยกันสอดส่องดูแล

อันดับสอง ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกิดผู้อื่นแนวทางแก้ไข คือ เสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน โดยครูคอยให้การชี้แนะ ให้กำลังใจ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยการรายงานหน้าชั้นเรียนทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม การนำเสนอผลงานของผู้เรียน การอภิปราย การโต้แย้ง การพูดหน้าเสาธงในตอนเช้า การแสดงบนเวทีทั้งในสถานศึกษาและชุมชน เป็นต้น ผลัดกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ขอมรับความสามารถของตนเองและเพื่อน ๆ

อันดับสาม ผู้เรียนมีน้ำหนักร ส่วนสูง มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานแนวทางแก้ไข คือ ส่งเสริมการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การคัมนมเป็นประจำ

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 2 ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 2

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ประเด็นปัญหาสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

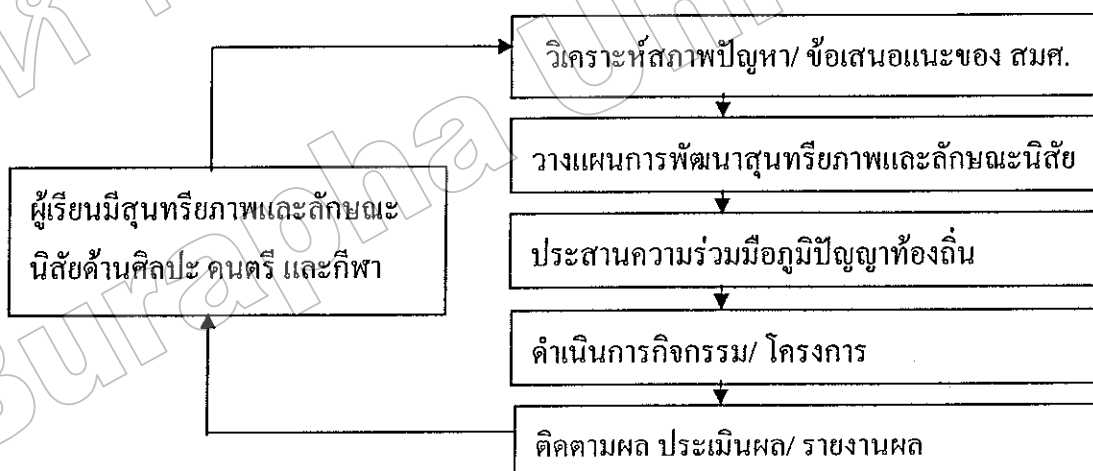
อันดับหนึ่ง ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นและของไทย แนวทางแก้ไข คือ ส่งเสริมการเรียนรู้จากครูภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะ ดนตรี/ นาฏศิลป์ และกีฬา/ นันทนาการ ปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญ สร้าง

จิตสำนึกให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นและของไทย ร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และนำผู้เรียนเข้าร่วม กิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

อันดับสอง ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ แนวทางแก้ไข คือ จัด กิจกรรมชุมนุม ฝึกฝนการวิพากษ์วิจารณ์งานศิลป์ ให้การส่งเสริม สนับสนุนการประกวดผลงานด้าน ศิลปะ การส่งผู้เรียนเข้าร่วมแข่งขันในระดับต่าง ๆ

อันดับสาม ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี/ นาฏศิลป์โดยไม่ขัดหลัก ศาสนา แนวทางแก้ไข คือ พัฒนาผู้เรียนให้แสดงออกด้านดนตรี/ นาฏศิลป์ตามศักยภาพ สร้างผลงาน ด้านดนตรี/ นาฏศิลป์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ได้แสดงออก สามารถพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายสูงขึ้น เพื่อให้สามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง อย่างต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมชุมนุม การประกวด การแข่งขัน เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนเป็นประจำ ทั้งในงานมงคลและอวมงคลต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 3 ดังภาพที่ 13

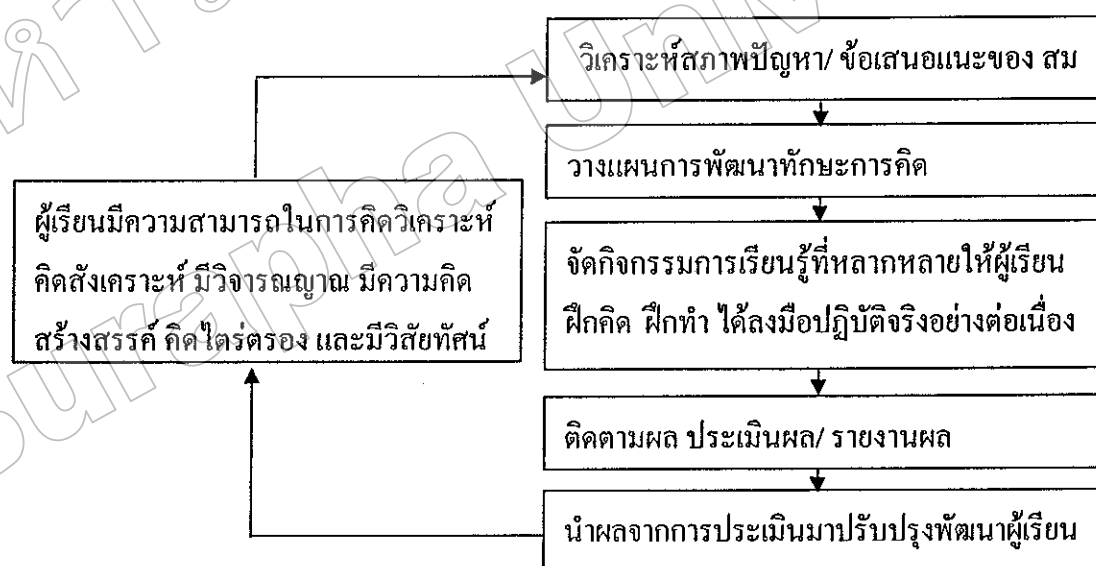
ภาพที่ 13 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 3

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ประเด็นปัญหาสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

อันดับหนึ่งผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความ คิดเห็นอย่างเป็นระบบ และมีการคิดแบบองค์รวม อันดับสอง ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิด

ไตร่ตรอง และอันดับสาม ผู้เรียนมีทักษะในการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ แนวทางแก้ไข คือ สถานศึกษาควรพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิด โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมการสาธิต การทดลอง การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมโครงงาน การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้ศูนย์การเรียนรู้ การเขียนผังมโนทัศน์ การเขียนเรียงความ การสรุปความ การวิเคราะห์ข่าว การรายงาน การอภิปราย ฝึกการวิเคราะห์ข่าว สถานการณ์ เหตุการณ์ จากบทความ หนังสือพิมพ์ให้ผู้เรียนสามารถวิพากษ์ วิเคราะห์ รู้จักแยกแยะ เปรียบเทียบ ประมวล ความน่าเชื่อถือ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้พิสูจน์ ได้ทดสอบ ได้เห็นสิ่งที่เรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรม ประจักษ์ชัดด้วยตนเอง ได้ฝึกคิด ฝึกทำ ได้ลงมือปฏิบัติจริง รู้จักวางแผน รู้จัก ขั้นตอนของการทำงาน แสวงหาคำตอบ และรู้จักวิธีการในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และกล้าตัดสินใจ จากสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเกิดความ กระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล สรุปผล และรายงานผล นำผลจากการ ประเมินมาปรับปรุงพัฒนาแก้ไขผู้เรียนเป็นรายบุคคล

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 4 ดังภาพที่ 14

ภาพที่ 14 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 4

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ประเด็นปัญหาสำคัญ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

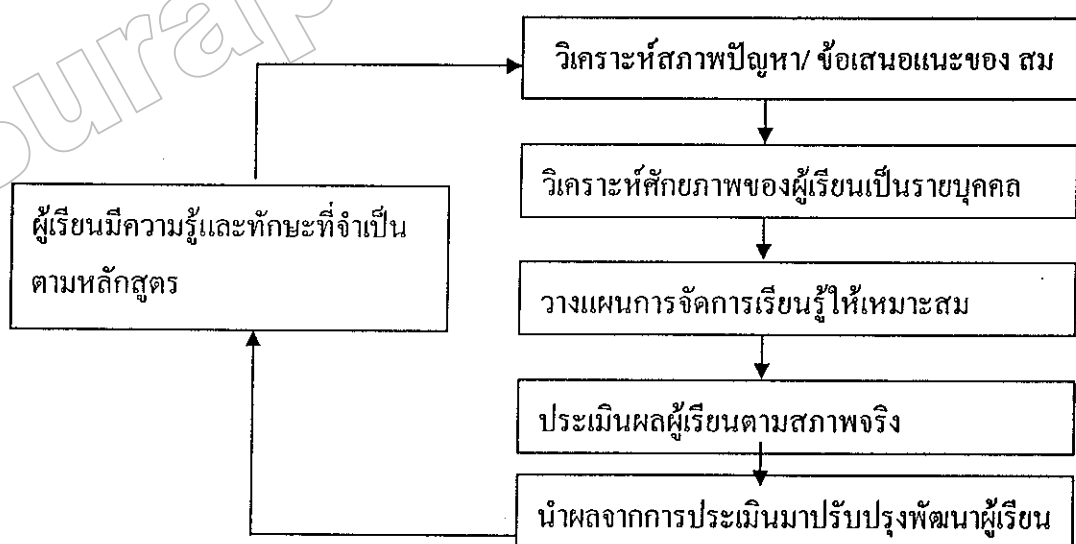
อันดับหนึ่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) อันดับสอง กลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และอันดับสาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามลำดับ แนวทางแก้ไข คือ

1. สถานศึกษาควรพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น โดยดำเนินการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้ระดับคุณภาพปรับปรุงและพอใช้อย่างเร่งด่วน แยกกลุ่มผู้เรียนเก่ง ปานกลาง ปรับปรุง โดยเฉพาะกลุ่มปรับปรุงควรปรับพื้นฐานความรู้ใหม่ สร้างรากฐานที่แข็งแกร่ง จากง่ายไปยาก เสริมสร้างกำลังใจ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดี เรียนรู้อย่างมีความสุข มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง

2. สถานศึกษาต้องปรับพฤติกรรมในการเรียนรู้ของผู้เรียนและเปลี่ยนวิธีการสอนของครู ทั้งด้านกระบวนการ และการใช้สื่อที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับสภาพจริงในการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการส่งเสริม กระตุ้น เสริมแรงให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความรับผิดชอบในด้านการเรียน การอ่านหนังสือและการทบทวนบทเรียน มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน หมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น

3. พัฒนาระบบประเมินผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพจริงของผู้เรียน และการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินให้มีความหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลของผู้เรียนรอบด้านที่สอดคล้องกับสภาพจริง และที่สำคัญ ควรนำผลการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมาวิเคราะห์เป็นรายบุคคล ศึกษาสภาพปัญหา และปรับแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนกระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อ ใบความรู้ ใบงาน แบบฝึก ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และจัดบันทึกหลังจากการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลมาสร้างนวัตกรรม พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ มีความรู้และทักษะเต็มตามศักยภาพ

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 5 ดังภาพที่ 15

ภาพที่ 15 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 5

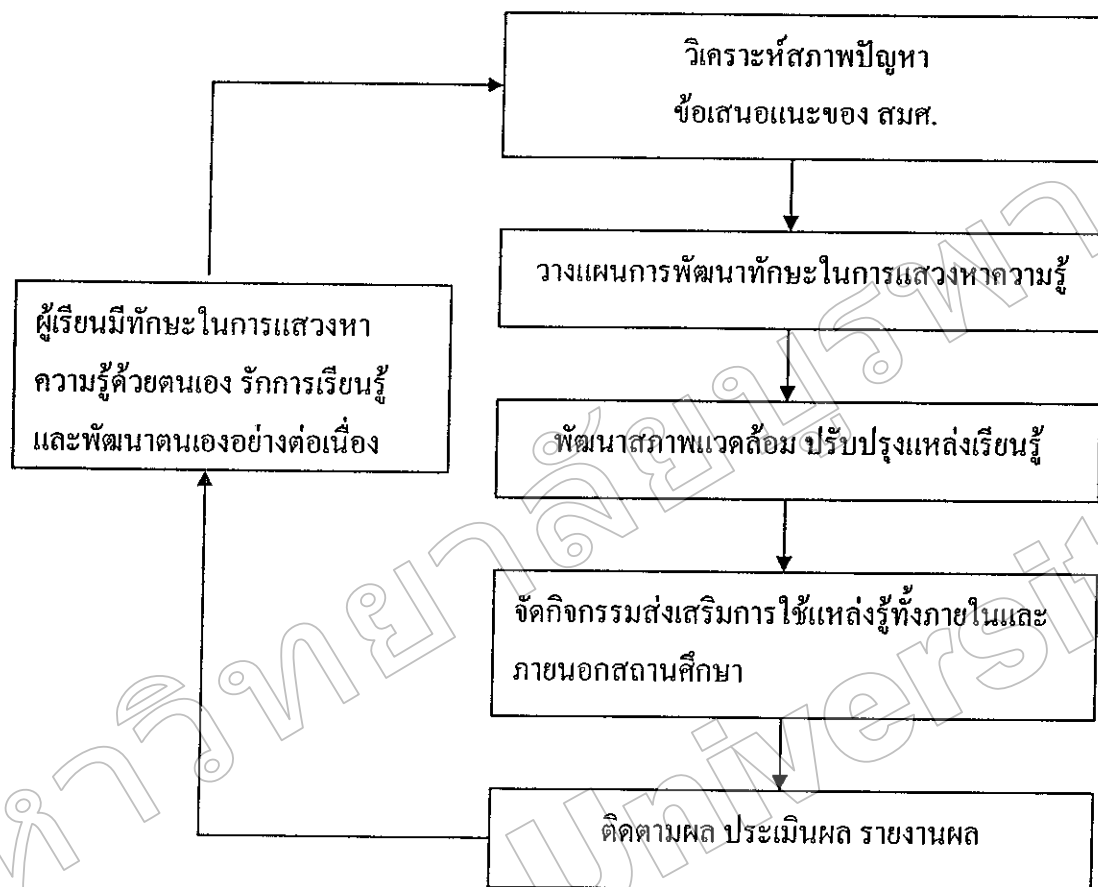
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประเด็นปัญหาสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

อันดับหนึ่ง ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว แนวทางแก้ไข คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในแต่ละห้องเรียน จัดหาหนังสือเสริมปัญญา สารคดี บุคคลสำคัญ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จัดมุมห้องเรียนเป็นมุมหนังสือ หรือตามมุมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาให้เพียงพอ มีบรรณารักษ์ประจำห้อง ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักค้นคว้าจากมุมหนังสือที่จัดไว้ ปัจจัยที่สำคัญ คือ ครูต้องปลูกฝังนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีใช้มีเพียงแต่ในห้องเรียนเท่านั้น แต่มีที่อื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น แล้วนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่โดยอาจนำเสนอในลักษณะการเล่าสู่กันฟัง การจัดบอร์ด หรือการตอบปัญหา โดยมอบรางวัลตามความเหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้กำลังใจที่จะปฏิบัติต่อไปในอนาคต

อันดับสอง ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ แนวทางแก้ไข คือ ปรับปรุงห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ห้องโสต ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ตลอดจนห้องเรียนให้มีบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยจัดหางบประมาณในการซ่อมบำรุงวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ ซึ่งจะเกิดประโยชน์อย่างมากกับผู้เรียน พัฒนาระบบไอที โดยเฉพาะการติดตั้งอินเทอร์เน็ตให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้ามากยิ่งขึ้น

อันดับสาม ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งความรู้ สื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา แนวทางแก้ไข คือ ปลูกฝังการใช้ห้องสมุด โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ให้รางวัลนักอ่านประจำสัปดาห์/เดือน/ปี และให้รู้จักการบันทึกความรู้ การสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่าน ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีสมุดบันทึกประจำตัว เพื่อบันทึกเรื่องราว สิ่งที่พบเห็นจากแหล่งเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ ทั้งโทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร และอื่น ๆ ที่มีอยู่อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 6 ดังภาพที่ 16

ภาพที่ 16 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 6

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ประเด็นปัญหาสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

อันดับหนึ่ง ผู้เรียนสามารถวางแผน ทำงานตามลำดับขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

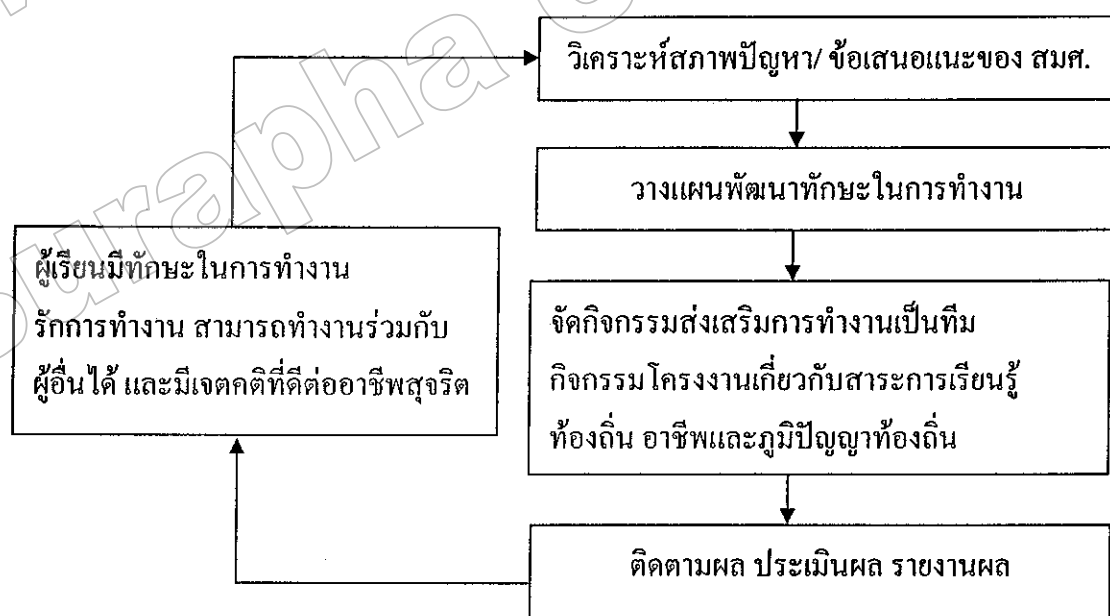
แนวทางแก้ไข คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้จากการทำโครงการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิด การสังเกต การสำรวจ การทดลอง รู้จักวางแผน ขั้นตอนของการทำงาน และรู้จักวิธีการในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาตนเอง และควรบันทึกติดตามงานทุกขั้นตอนด้วยตนเองหรือกลุ่ม และควรทำอย่างต่อเนื่องจนสามารถสรุปงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน และสามารถนำมาเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียนได้

อันดับสอง ผู้เรียนรักการทำงาน สามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ แนวทางแก้ไข คือ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มให้มาก เพราะการสอนกระบวนการกลุ่มนั้นสามารถฝึกให้ผู้เรียนมีความระแวดระวัง สังเกตการณ์ และปัญญาธรรม คิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ โดยครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญลงบรรจุในแผนการเรียนรู้ สำหรับกระบวนการกลุ่มนั้น ขั้นตอนต้องปฏิบัติเหมือนกันทุกห้องเรียน เพื่อผู้เรียนจะไม่สับสนในการปฏิบัติ

อันดับสาม ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพตนเองสนใจ แนวทางแก้ไข คือ ส่งเสริมความรู้พื้นฐานด้านอาชีพให้กับผู้เรียน ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมต่อเนื่อง โดยสำรวจอาชีพที่มีอยู่ในชุมชน ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วยกันพิจารณาอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมติดักเรียนตามความสนใจ เชิญผู้ประกอบการอาชีพนั้นมาให้ความรู้ที่โรงเรียน หรือพาผู้เรียนไปเรียนรู้กับผู้ประกอบการ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้เห็นเป็นผลงานที่เกิดจากความสามารถของผู้เรียน พัฒนาฝีมือและผลงานจนสามารถจำหน่ายเป็นรายได้ให้กับผู้เรียน สามารถทำชื่อเสียงและเป็นจุดเด่นของสถานศึกษาได้ต่อไป

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 7 ดังภาพที่ 17

ภาพที่ 17 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 7

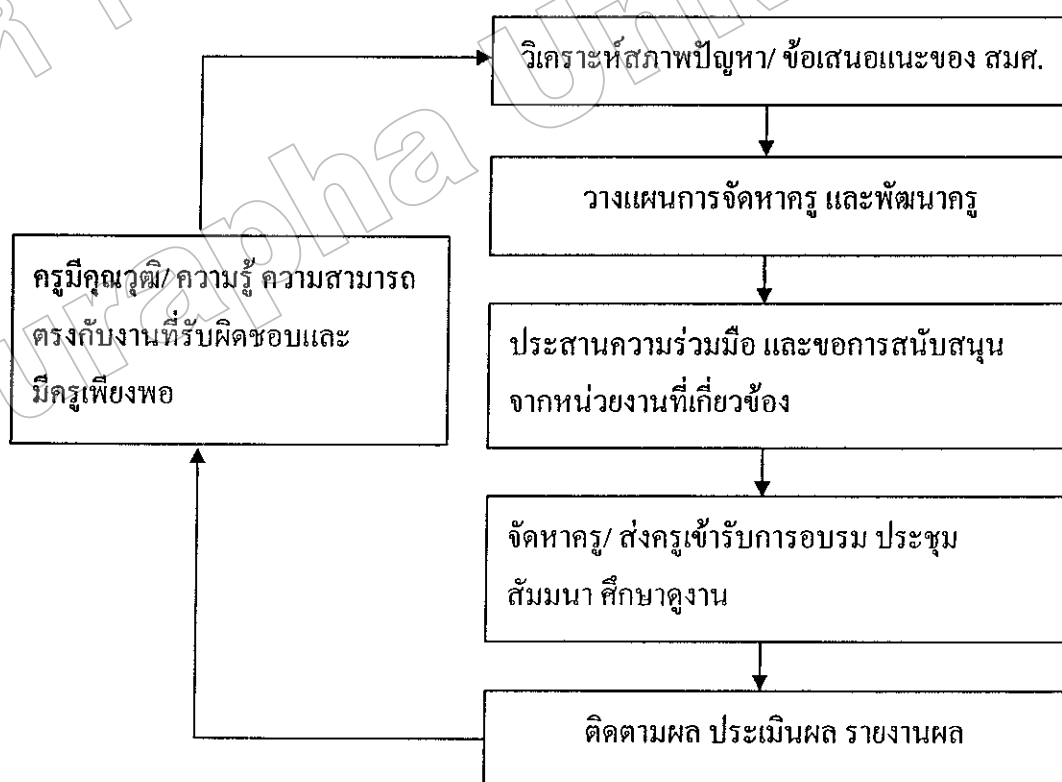
ด้านครู

มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ ประเด็นปัญหาสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

อันดับหนึ่ง สถานศึกษามีจำนวนครูตามเกณฑ์ แนวทางแก้ไข คือ จัดหาครูให้ครบชั้นเรียน โดยการขอสนับสนุนจากผู้ปกครอง

อันดับสอง ครูสอนตรงตามวิชาเอก/ โท หรือ ความถนัด แนวทางแก้ไข คือ จัดหาครูให้ตรงกับวิชาเอก/ โท ที่สถานศึกษาขาดแคลน โดยประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือขอการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การปกครองท้องถิ่น

อันดับสาม ครูได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนตามที่คุรุสภากำหนดตามลำดับแนวทางแก้ไข คือ พัฒนาครู โดยการจัดฝึกอบรม การศึกษา ดูงาน ฯลฯ เพื่อพัฒนาในวิชาที่สอนอย่างน้อย 20 ชั่วโมงต่อปีตามที่คุรุสภากำหนด ให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติการเรียนการสอน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรม และกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 8 ดังภาพที่ 18

ภาพที่ 18 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 8

มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเด็นปัญหาสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

อันดับหนึ่ง ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันดับสอง ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันดับสาม ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพการสอนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวทางแก้ไข คือ

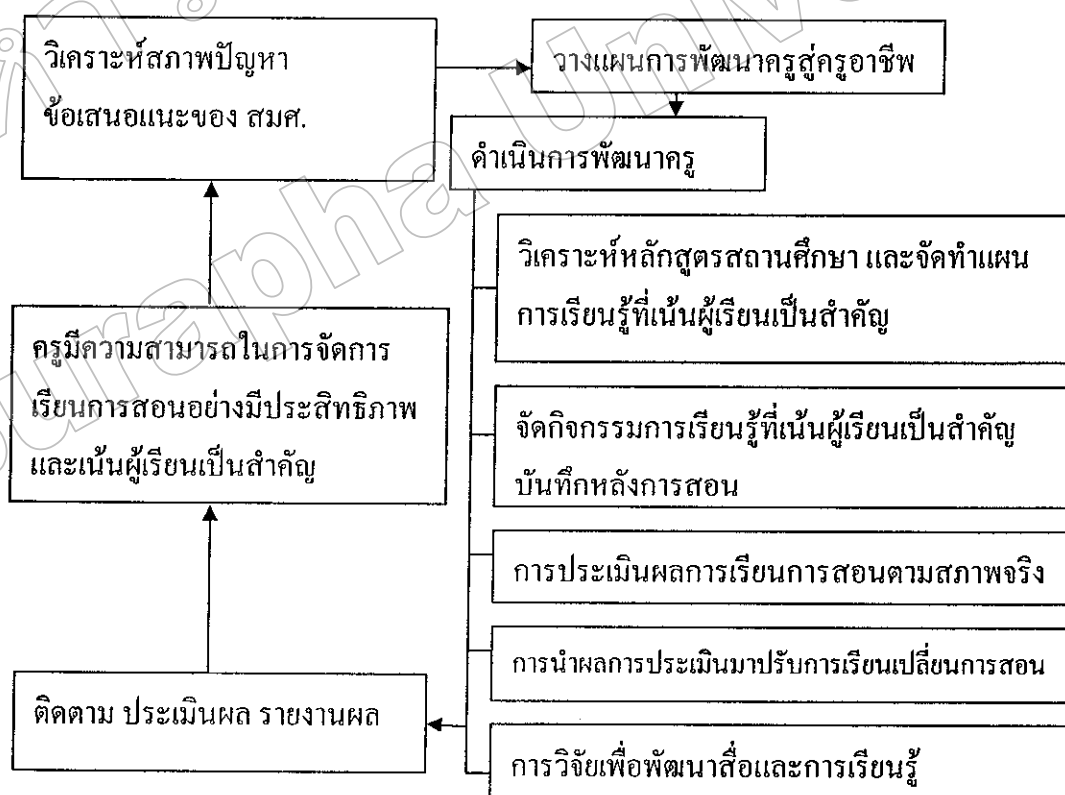
1. ส่งเสริมการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ จัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อโลกทันต่อการเปลี่ยนแปลง ควรแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ
2. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นแผนสำเร็จรูปที่วิเคราะห์มาจากแบบเรียน แบบเรียนคือสื่อที่ใช้ประกอบในการจัดกิจกรรม และประการสำคัญ ควรนำแผนที่ได้ดำเนินการเมื่อปีการศึกษาที่ผ่านมา มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน
3. บันทึกหลังการสอนควรเขียนในลักษณะเป็นการประเมินการใช้แผนการเรียนรู้ แผนเป็นอย่างไร มีความเหมาะสม สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนหรือไม่ ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นกับการใช้แผนเป็นอย่างไร ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร เกิดขึ้นกับใคร และมีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร ในทุกครั้งหลังทำการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ควบคู่กับการสร้างเครื่องมือ ขั้นตอนในการดำเนินการ ประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินมาปรับการจัดการกิจกรรมของครู และปรับพฤติกรรมในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาการจัดกิจกรรม และจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
4. จัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของผู้เรียน เพิ่มสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้หลากหลาย สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร และเชื่อมโยงบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้และชีวิตจริงของผู้เรียน โดยใช้ผลการเรียนรู้ที่กำหนดเป็นหลัก และควรใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. การดำเนินการสอน ครูควรใช้เทคนิคการสอนที่ปลุกเร้าใจ จูงใจให้ผู้เรียนสนใจ อยากเรียนรู้ นำสาระการเรียนรู้ที่ได้เขียนไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้มาใช้ จัดกระบวนการเรียนการสอนให้ครบถ้วนทุกขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ และควรจัดทำบันทึกหลังสอนให้ละเอียด แต่ละกระบวนการสอนหรือแต่ละกิจกรรมการสอน และควรมีการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
6. ออกแบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อสะท้อนภาพให้เห็นชัดเจนและแน่นอนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ อย่างไร ทำให้ได้ข้อมูลของผู้เรียนรอบด้านที่สอดคล้องกับความเป็นจริงเพื่อประกอบการตัดสินใจตัดสินผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมี

ประสิทธิภาพ

7. การวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง ควรเป็นการประเมินที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในบริบทที่เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ที่แสดงว่าผู้เรียนสามารถใช้ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตีความผลงานของตนเองได้ซึ่งเป็นการสะท้อนประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นจริงและมีคุณค่าให้เห็นด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม บันทึกรายวัน แฟ้มสะสมผลงาน การเขียน การอภิปราย การทดลอง การนำเสนอ นิทรรศการ โครงงาน เป็นต้น เพราะฉะนั้น การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงต้องเป็นงานที่มีความหมาย มีคุณค่า และเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ การประเมินสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในกระบวนการเรียนรู้ ความสำเร็จหรือล้มเหลวของผู้เรียนสังเกตได้จากการที่ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ใหม่

8. สร้างผลงานทางการศึกษาโดยการทำวิจัยในชั้นเรียนและการพัฒนาสื่อการเรียน การสอนที่สนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 9 ดังภาพที่ 19

ภาพที่ 19 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 9

ด้านผู้บริหาร

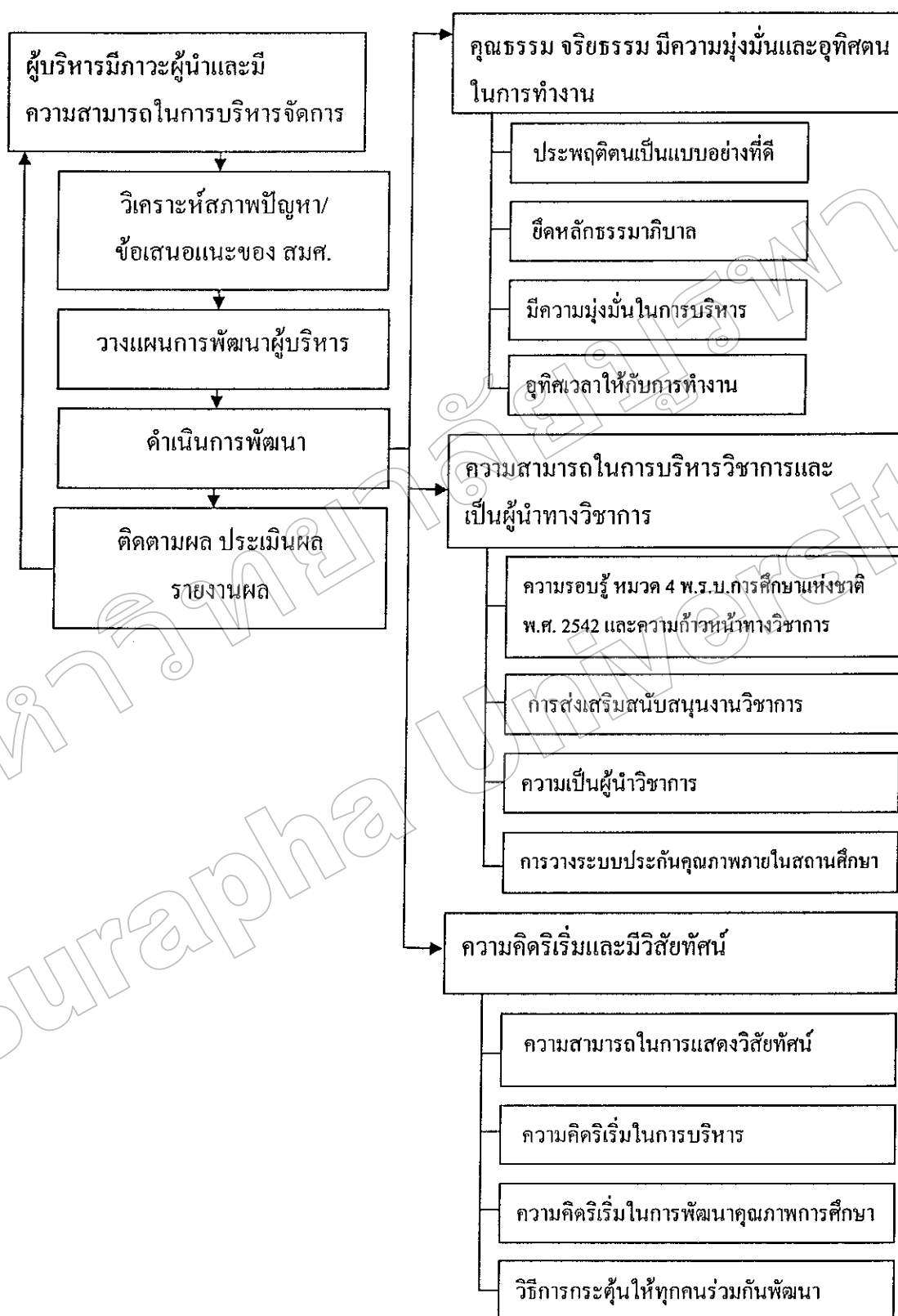
มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ ประเด็นปัญหาสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

อันดับหนึ่ง ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการทำงาน แนวทางแก้ไข คือ ประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคนและครองงาน ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร มีอิทธิบาท 4 พรหมวิหาร 4 ทั้งนี้ไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง แต่เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

อันดับสอง ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารวิชาการและเป็นผู้นำทางวิชาการ แนวทางแก้ไข คือ พัฒนาคณะกรรมาธิการให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล การผลิตสื่อ การใช้เทคโนโลยี ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อ ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ นอกจากนี้ควรพัฒนาระบบการนิเทศการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ ผู้บริหารเป็นประธาน และดำเนินการนิเทศทุกห้องเรียน ให้ครูนำผลการนิเทศไปปรับปรุง พัฒนา ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน เอาใจใส่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การพัฒนาครูซึ่งเป็นปัจจัยส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และต้องเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

อันดับสาม ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มและมีวิสัยทัศน์ แนวทางแก้ไข คือ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ ริเริ่มแนวทางในการบริหาร และวิธีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และพันธกิจของสถานศึกษาให้มีความชัดเจน สามารถนำไปสู่จุดมุ่งหมายของความสำเร็จได้ ด้วยความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ต้นสังกัด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เรียน เป็นต้น

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 10 ดังภาพที่ 20

ภาพที่ 20 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 10

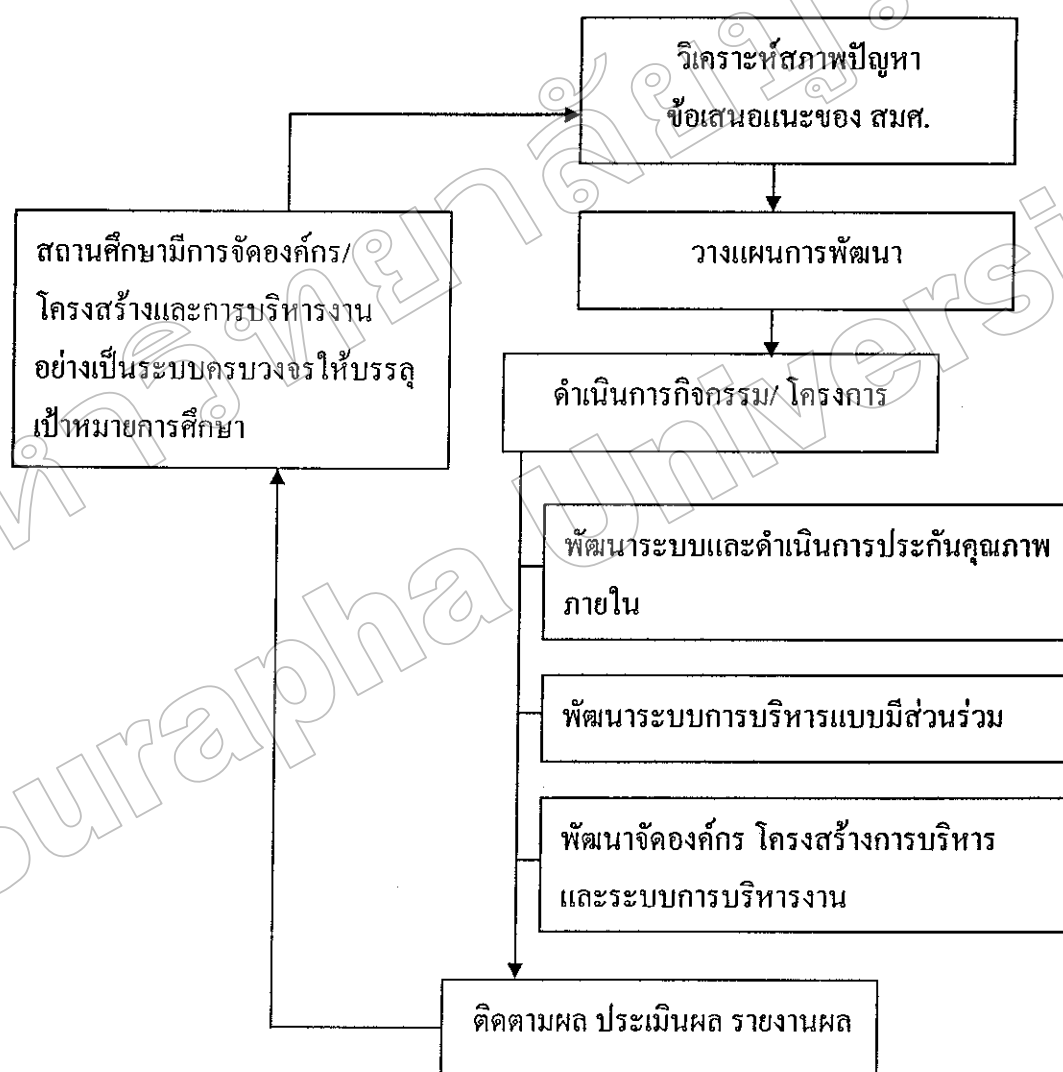
มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร/ โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา ประเด็นปัญหาสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

อันดับหนึ่ง สถานศึกษามีระบบและดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นไปตาม กฎกระทรวง อันดับสอง สถานศึกษามีการบริหารโดยหลักการมีส่วนร่วมและมีการตรวจสอบและ ถ่วงดุล และอันดับสาม สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหาร และระบบการ บริหารงานอย่างเป็นระบบ แนวทางแก้ไข คือ

1. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานให้ชัดเจน มีคำสั่งมอบหมายและรับผิดชอบเป็น ลายลักษณ์อักษร วางระบบระเบียบรองรับการบริหารงานทุกฝ่าย ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ ทรัพย์สิน และรายได้ และการบริหารงานทั่วไป
2. จัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงานประจำปีทุกปี ให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของ สถานศึกษาและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน นำแผนงาน โครงการ/ กิจกรรมมาสู่การปฏิบัติ จัดระบบ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูล ผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุง พัฒนาระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น
3. จัดเก็บข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบ โดยเฉพาะด้านผู้เรียน เริ่มตั้งแต่การรวบรวม ข้อมูลผู้เรียนแต่ละด้านเป็นรายบุคคล โดยมีระบบจัดเก็บ การบันทึก รวบรวม วิเคราะห์ และสรุป เป็นรายบุคคล เป็นระดับชั้น และเป็นภาพรวมระดับสภาพศึกษา โดยจัดทำเป็นแผนการดำเนินการที่ชัดเจน นำเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดเก็บ เพื่อความสะดวกรวดเร็วและทัน ต่อการใช้งาน จัดทำเป็นแผนการดำเนินการที่ชัดเจน
4. พัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม จัดระบบการตรวจสอบ ถ่วงดุล โดยเสริมสร้าง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง ชี้แจงให้เห็นถึง ความสำคัญและบทบาทของตน ให้มีความสำคัญกับองค์กรศาสนา องค์กรเอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมมือกันในการ พัฒนา การกำหนดทิศทางและการบริหารสถานศึกษาเช่น การทำแผนกลยุทธ์ การจัดทำสาระ การเรียนรู้ท้องถิ่น การตรวจสอบภายใน เป็นต้น และควรมีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง
5. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง โดยปฏิบัติตาม กรอบมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่งตั้งคณะกรรมการ

รับผิดชอบอย่างชัดเจน และดำเนินการอย่างจริงจัง มิใช่เป็นการสนองนโยบาย แต่เป็นหน้าที่ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 48 อย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 11 ดังภาพที่ 21

ภาพที่ 21 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 11

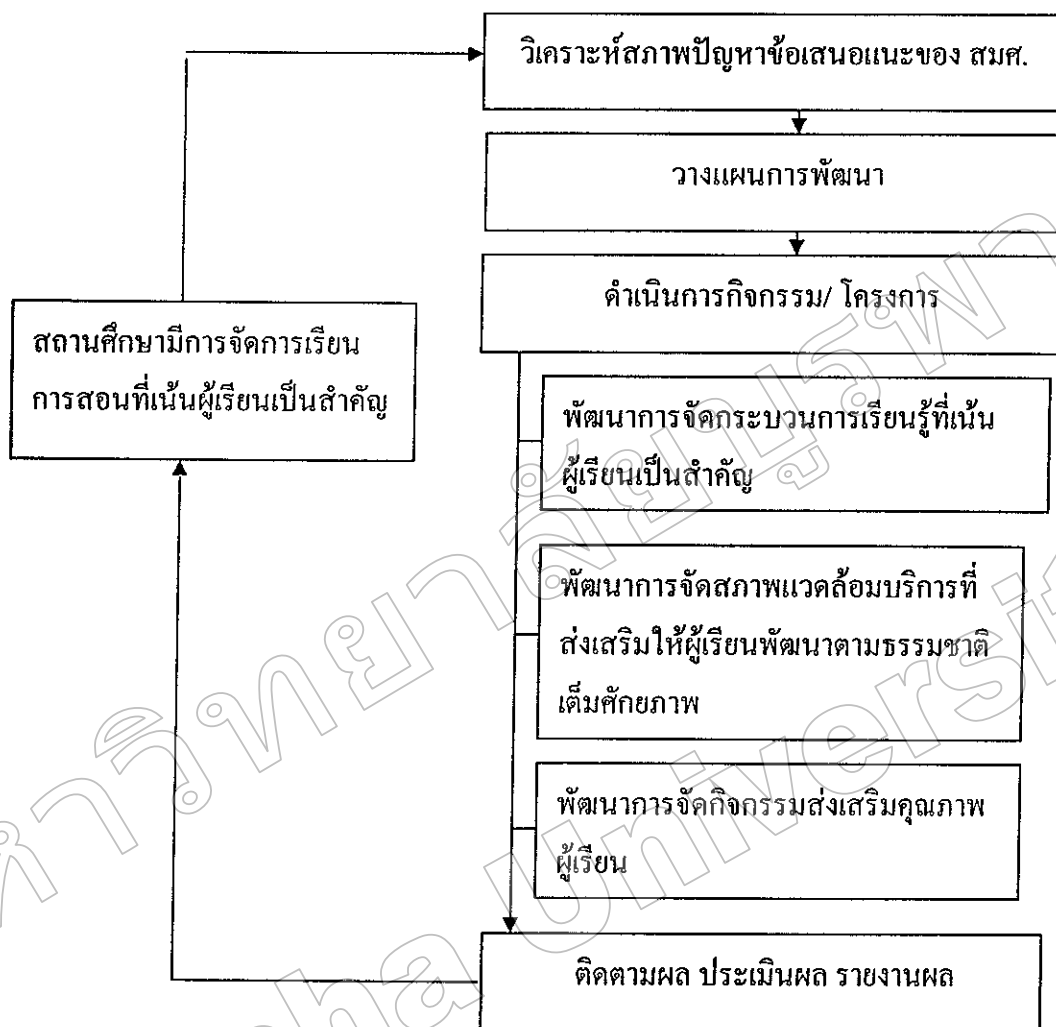
มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเด็นปัญหาสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

อันดับหนึ่ง สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวทางแก้ไข คือ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเชื่อมโยงกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งควรคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียน ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ จัดรายวิชา/กิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดระบบการบันทึก การรายงานผล และการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียน ตลอดจนระบบการนิเทศการเรียนการสอน การนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน และการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างคุ้มค่า

อันดับสอง สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ แนวทางแก้ไข คือ จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีบรรยากาศการเรียนรู้ โดยจัดแต่งมุมห้องเรียน ฝาผนังให้มีบรรยากาศที่เร้าใจ นำศึกษาเรียนรู้ จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน จัดการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน เช่น การติดตั้งอินเทอร์เน็ตให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างเต็มที่ ตลอดจนการศึกษารเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และอาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักว่า ทุกสถานที่ ทุกแห่งเป็นแหล่งเรียนรู้ และทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นสื่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้อิสระผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ความคิดด้วยการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

อันดับสาม สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย แนวทางแก้ไข คือ จัดระบบและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เข้มแข็งและทั่วถึง จัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถทางวิชาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษ และความถนัดของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ จัดกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/ นาฏศิลป์ กีฬา/ นันทนาการ ตลอดจนการปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของค่านิยมที่พึงงาม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมไทยและ ภูมิปัญญาไทย รวมทั้งกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย เป็นต้น

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 12 ดังภาพที่ 22

ภาพที่ 22 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 12

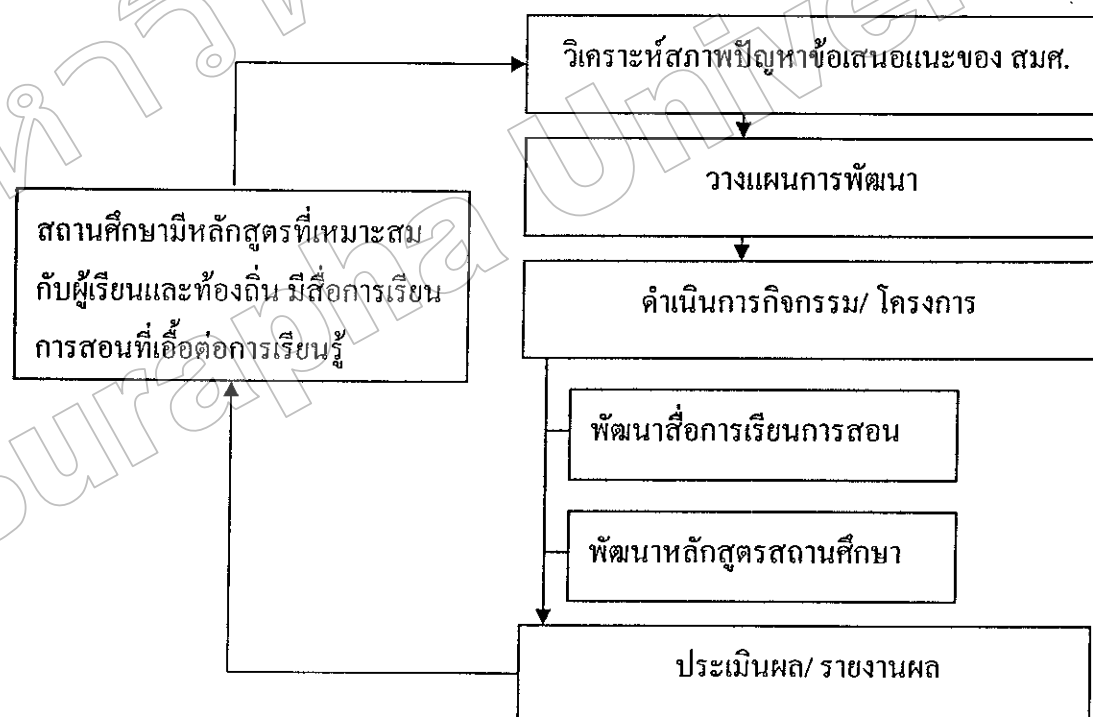
มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประเด็นปัญหาสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

อันดับหนึ่ง สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ แนวทางแก้ไข คือ พัฒนาสื่อธรรมชาติ เช่น สัตว์ประเภทต่าง ๆ สิ่งของ ไม้ดอกไม้ประดับพวก พืชต่าง ราชินีหินอ่อน คุณนายตื่นสาย พืชผักสวนครัว สวนสมุนไพร สวนพฤกษศาสตร์ให้ดูร่มรื่น สะอาด สวยงามอยู่เสมอ โดยความร่วมมือของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและชุมชน นอกจากนี้ ควรผลิตสื่อที่แปลกใหม่ ทันสมัย มาใช้ประกอบการสอน และควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือ เชื่อมโยงสื่อการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ตรง ได้รับแรงเสริมให้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพ รวมทั้งการพัฒนานวัตกรรม จัดหา สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุก

รูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อนักเรียนจะได้มีความรู้และใช้สื่อเทคโนโลยีได้ถูกต้องเหมาะสม

อันดับสอง สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระดับสากล ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น แนวทางแก้ไข คือ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา นำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้หลากหลาย ให้ทันสมัย เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครบทุกช่วงชั้นที่จัดการเรียนการสอน และควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาปรับปรุงทุกปี

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 13 ดังภาพที่ 23

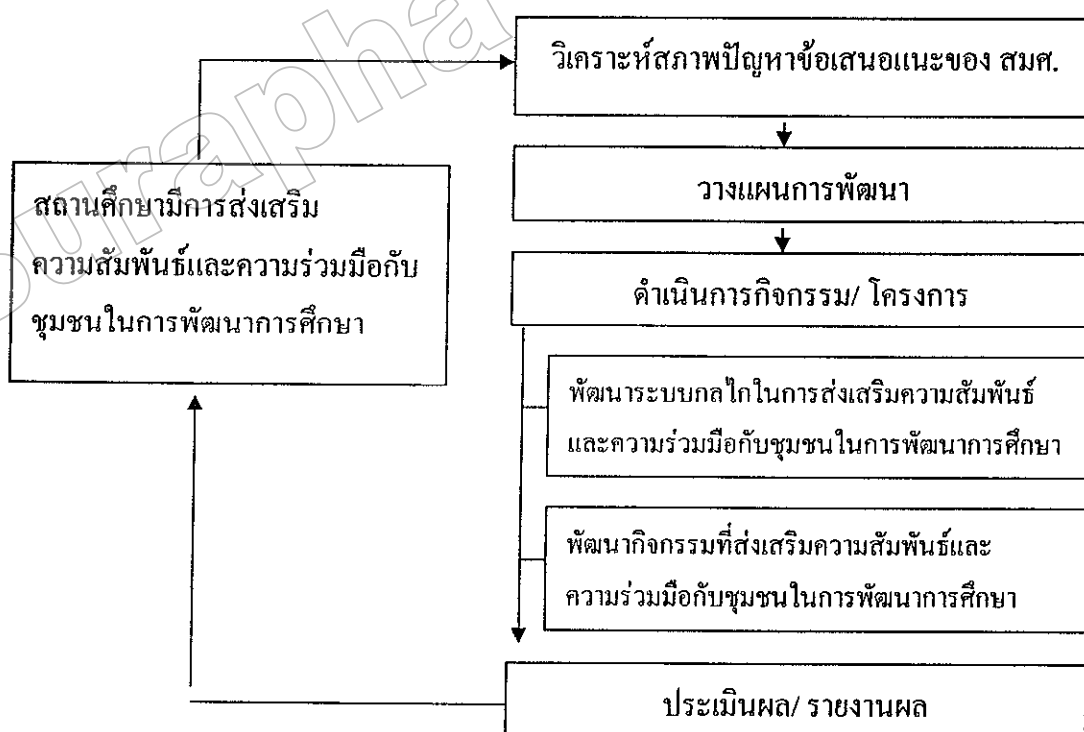
ภาพที่ 23 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 13

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ประเด็นปัญหาสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

อันดับหนึ่ง สถานศึกษามีระบบกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา แนวทางแก้ไข คือ ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานความสัมพันธ์กับชุมชนให้เป็นระบบและวางขอบข่ายงานในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างชัดเจน และควรมีการนิเทศติดตาม ตรวจสอบ การประเมินผลระบบและกลไกในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง โครงการ/ กิจกรรมครั้งต่อไป

อันดับสอง สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา แนวทางแก้ไข คือ พัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ วารสาร จดหมาย การปฐมนิเทศ การประชุม เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เป็นต้น เพื่อสร้างความเข้าใจให้ครูและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน นอกจากนี้ สถานศึกษาควรมีการให้บริการชุมชนอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการในด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กิจกรรมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น งานมงคลต่าง ๆ เป็นต้น และควรจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยใช้ตัวแทนผู้ปกครองในแต่ละห้องเรียนเป็นกรรมการ

จากแนวทางแก้ไข จึงเสนอรูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 14 ดังภาพที่ 24

ภาพที่ 24 รูปแบบของการพัฒนางานตามมาตรฐานที่ 14